ADIM ADIM E-TEP · BECERİ MODÜLLERİ

Modül 4
Konuşma

Düşündüğünü akıcı ve anlaşılır söylemek

e-TEP'e hazırlanan adaylar için kapsamlı konuşma çalışma modülü

- Konuşma araştırmalarına dayanan çalışma yöntemleri
- Akıcılık, hazır kalıplar ve fikir üretme teknikleri
- Seviyelere göre örnek cevaplar ve çözümlemeleri
- Türkçe konuşanlar için telaffuz öncelikleri
- Ses kayıtları ve iki tam konuşma uygulama testi

Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

İngiliz Dili Eğitimi

etepbyetep

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Adım Adım e-TEP · Modül 4: Konuşma
Düşündüğünü akıcı ve anlaşılır söylemek

Yazar: Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Yayın: etepbyetep.com
Birinci basım (elektronik): Kasım 2026, Erzincan

© 2026 Talip Gönülal. Tüm hakları saklıdır. Bu modül, adayların kişisel çalışması için ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Modülün tamamı ya da bir bölümü yazarın yazılı izni olmadan çoğaltılamaz, değiştirilemez, satılamaz ve başka bir yayının içinde kullanılamaz. Kısa alıntılar kaynak gösterilerek yapılabilir.

Modüldeki sorular, örnek cevaplar ve dinleme metinleri yazar tarafından bu modül için özgün olarak hazırlanmıştır. Metinlerdeki kişi ve rakamlar alıştırma amaçlıdır. Ses kayıtları, açık kaynaklı yapay zeka ses sentezi araçlarıyla üretilmiştir.

etepbyetep.com, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) ile bağlantılı değildir. Sınav tarihleri, ücretler ve sınav kuralları için ÖSYM'nin resmi duyurularını takip ediniz.

Bu modül hakkında

Konuşma, adayların en çok çekindiği ama aynı zamanda en hızlı ilerleme kaydedebildiği beceridir. Bunun nedeni basit: e-TEP'te konuşma görevleri öngörülebilir. Soru türleri, süreler ve puanlama ölçütleri bellidir. Bu çerçeveyi bilen ve onun içinde düzenli çalışan bir aday, birkaç hafta içinde hem daha akıcı hem de daha düzenli konuşmaya başlar.

Bu modül, "daha çok konuş" gibi genel öneriler yerine, konuşma araştırmalarında etkisi gösterilmiş somut yöntemlere dayanıyor: aynı konuyu giderek kısalan sürelerde tekrar anlatmak, hazır kalıpları otomatik hale getirmek, kendi konuşmasını kaydedip yazıya dökerek hatalarını fark etmek, hazırlık süresini bir plan yapmak için kullanmak ve telaffuzda aksanı değil anlaşılırlığı hedeflemek. Her bölüm, bu yöntemlerden birini adım adım uygulamanızı sağlıyor.

Modül, *Adım Adım e-TEP* kitabının konuşma bölümünün genişletilmiş bir devamıdır, ama ondan bağımsız olarak da kullanılabilir. Kitapta görevleri ve temel kalıpları tanıdınız; burada onları nasıl kalıcı bir beceriye dönüştüreceğinizi göreceksiniz. Soruların, örnek cevapların ve dinleme metinlerinin tamamı yenidir.

Modülden en iyi verimi almak için şu dört öneriye uyun:

- **Her alıştırmada kendinizi kaydedin.** Telefonunuzun ses kayıt uygulaması yeterlidir. Kayıt, ilerlemenizi görmenin ve hatalarınızı fark etmenin tek güvenilir yoludur.
- **Sesli konuşun.** İçinizden konuşmak, konuşma alıştırması değildir. Ağzınız kelimeleri söylemeye, kulağınız da sesinizi duymaya alışmalıdır.
- **Süre tutun.** Sınavda her görevin süresi bellidir. Alıştırmaları da aynı sürelerle yapın; 60 saniyenin ne kadar uzun ya da kısa olduğunu hissetmeyi öğrenin.
- **Her gün kısa çalışın.** Haftada bir kez iki saat yerine her gün 15–20 dakika çalışmak, akıcılık için çok daha etkilidir.

Hepinize kolay gelsin.

Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL
Erzincan, Kasım 2026

etepbyeten.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

İçindekiler

Bu modül hakkında ..... **iii**

Bölüm 1 · Konuşma ve e-TEP **1**

1.1 e-TEP konuşmayı nasıl ölçer? 1

1.2 Konuşurken zihnimizde neler olur? 2

1.3 Puanlayıcı akıcılığı nasıl algılar? 2

1.4 Konuşma profiliniz: Kayıt ve analiz 3

1.5 Altı haftalık çalışma planı 4

Bölüm 2 · Akıcılık **5**

2.1 Akıcılığın üç boyutu 5

2.2 Neden tekrar işe yarar? 5

2.3 Sınav için 4/3/2: 90/60/45 6

2.4 Doğru yerde durmak 6

2.5 Zaman kazandıran ifadeler 7

2.6 Ritmi kulaktan öğrenmek: Gölgeleme 8

Bölüm 3 · Hazır Kalıplar **9**

3.1 Kalıplar neden bu kadar önemli? 9

3.2 Görevlere göre kalıp bankası 9

3.3 Kalıpları kalıcı öğrenmek 10

Bölüm 4 · Fikir Bulmak ve Planlamak **14**

4.1 Planlamanın gücü 14

4.2 45 saniyelik plan: Dört satır 14

4.3 Beş mercek: Her konuda fikir bulmak 15

4.4 Kişisel örnek bankası 16

4.5 Anlatıyı canlandırmak 17

Bölüm 5 · Görev 1 ve Görev 2: Seviye Atlamak **18**

5.1 Bir seviyeden diğerine 18

5.2 Görev 1: Aynı soru, iki seviye 18

5.3 Görev 2: Aynı soru, üç seviye 20

5.4 Cevabınızı bir üst seviyeye taşımak 21

5.5 Soru bankası 22

Bölüm 6 · Görev 3: Bütünleşik Görev **23**

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÜNÜLAL

6.1 150 saniyenin planı 23
6.2 İzlerken not almak 23
6.3 Özetin dili: Aktarma fiilleri 24
6.4 Görüş eklemek 26
6.5 Tam görev uygulaması 26

Bölüm 7 · Doğruluk: Dil Bilgisi ve Kelime 28

7.1 Kaydet, yazıya dök, düzelt 28
7.2 Türkçe konuşanların sık yaptığı konuşma hataları 28
7.3 Kelimeyi isabetli seçmek 30
7.4 Dil bilgisi çeşitliliği: Konuşmada beş yapı 31

Bölüm 8 · Telaffuz: Anlaşılır Olmak 33

8.1 Aksan değil, anlaşılırlık 33
8.2 Kelime vurgusu 33
8.3 Cümle vurgusu ve tonlama 35
8.4 Türkçe konuşanlar için öncelikli sesler 36
8.5 Taklit ederek öğrenmek 37

Bölüm 9 · Sınav Günü ve Uygulama Testleri 39

9.1 Konuşma kaygısı 39
9.2 "Aklım boşaldı": Acil durum planı 39
9.3 Uygulama testi 1 40
9.4 Uygulama testi 2 40
9.5 Kendi kaydınızı puanlayın 41
9.6 Başladığınız yere dönün 41

Ek 1 · Ses Kayıtlarının Metinleri 42

Ek 2 · Cevap Anahtarı 49

elephyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 1

Konuşma ve e-TEP

Bu bölümde e-TEP'in konuşmayı nasıl ölçtüğünü, konuşurken zihnimizde neler olduğunu ve puanlayıcıların bir konuşmayı neden "akıcı" bulduğunu göreceksiniz. Bölümün sonunda kendinizi kaydederek konuşma profilinizi çıkaracak ve altı haftalık bir çalışma planı yapacaksınız.

Ses kayıtları

etepbyetep.com/modul-ses

Telefonunuzun kamerasıyla karekodu okutun ya da adresi tarayıcınıza yazın. Modül 4'ün kayıtları sayfada "Modül 4" başlığı altında, modüldeki numaralarla listelenmiştir. Kayıtların metinleri Ek 1'de.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

1.1 e-TEP konuşmayı nasıl ölçer?

Konuşma bölümünde bilgisayara, mikrofonla dört görev cevaplarsınız. Isınma görevi puanlanmaz; diğer üç görev, iki puanlayıcı (*rater*) tarafından dört ölçüte göre değerlendirilir.

Görev	Süre	Ne istenir?	Modülde
Isınma (Part 1)	kısa cevap	Kısa, kişisel bir soru. Puanlanmaz.	Bölüm 9
Görev 1 (Part 2)	60 sn konuşma	Bir deneyimi, bir kişiyi, bir yeri anlatma ya da bir tercihi açıklama	Bölüm 4 ve 5
Görev 2 (Part 3)	45 sn hazırlık 60 sn konuşma	Bir konuda görüş bildirme; çoğunlukla iki seçenek arasında tercih ya da avantaj-dezavantaj	Bölüm 4 ve 5
Görev 3 (Part 4)	video bir kez 60 sn hazırlık 150 sn konuşma	Kısa bir videoyu özetleyip konu hakkında kendi görüşünü ekleme	Bölüm 6

Dört puanlama ölçütü şunlardır: **görevin yerine getirilmesi** (*task fulfillment*), **dil bilgisi** (*grammar*), **kelime bilgisi** (*vocabulary*) ve **akıcılık ve telaffuz** (*fluency and pronunciation*). Bu modülün bölümleri bu dört ölçütün her birini ayrı ayrı çalıştırıyor.

> **DİKKAT** ÖSYM'nin kılavuzuna göre her görevde beklenen süre boyunca konuşmanız gerekir; beklenen süreden az konuşan adayların cevapları değerlendirme dışı bırakılabilir. Bu yüzden bu modüldeki bütün alıştırmaları süre tutarak yapın ve hedefiniz her zaman sürenin sonuna kadar konuşmak olsun.

1.2 Konuşurken zihnimizde neler olur?

Konuşma araştırmalarında en çok kullanılan model, psikodilbilimci Willem Levelt'in (1989) modelidir. Bu modele göre bir cümleyi söylemeden önce zihnimiz üç aşamadan geçer:

Aşama	Ne olur?
Kavramlaştırma ***conceptualization***	Ne söyleyeceğinize karar verirsiniz: fikir, örnek, sıralama.
Biçimlendirme ***formulation***	Fikri dile dökersiniz: kelimeleri seçer, cümleyi kurar, sesleri planlarsınız.
Seslendirme ***articulation***	Planladığınız sesleri ağzınızla üretirsiniz.

Ana dilimizde bu aşamalar neredeyse otomatik ve eş zamanlı işler: Bir cümleyi söylerken bir sonrakini planlarız. Yabancı dilde ise özellikle biçimlendirme aşaması dikkat ister. Doğru kelimeyi bulmaya, fiilin zamanını seçmeye, artikeli hatırlamaya çalışırken konuşma durur. Kormos (2006), yabancı dilde konuşmadaki duraklamaların büyük kısmının bu aşamadan kaynaklandığını gösterir.

Bu modelden sınav için üç pratik sonuç çıkar:

1. **Ne söyleyeceğinizi önceden bilin.** Hazırlık süresinde içeriği (kavramlaştırmayı) planlarsanız, konuşurken bütün dikkatinizi dile verebilirsiniz (Bölüm 4).
2. **Kalıpları otomatik hale getirin.** *"What I find most interesting is..."* gibi bir ifadeyi tek parça olarak bilirseniz, onu kelime kelime kurmanız gerekmez (Bölüm 3).
3. **Tekrar edin.** Aynı içeriği birkaç kez anlattıkça biçimlendirme hızlanır ve akıcılık artar (Bölüm 2).

1.3 Puanlayıcı akıcılığı nasıl algılar?

Akıcılık, sınavda en çok önemsenen ama en az anlaşılan özelliklerden biridir. Adaylar genellikle akıcılığı "hızlı konuşmak" sanır. Araştırmalar başka bir tablo çiziyor:

- Bosker ve arkadaşları (2013), dinleyicilerin bir konuşmayı ne kadar akıcı bulduğunu en çok **duraklamaların** ve **konuşma hızının** belirlediğini, kendini düzeltmenin (*repair*) ise çok daha az etkili olduğunu buldu. Yani kendinizi düzeltmek akıcılık puanınızı pek düşürmez; uzun sessizlikler ise düşürür.
- Kahng (2018), duraklamanın **nerede** yapıldığının da önemli olduğunu gösterdi: Cümle ya da yan cümle sınırında yapılan duraklamalar doğal bulunurken, cümlenin ortasında yapılan duraklamalar konuşmayı belirgin biçimde daha az akıcı gösterir.

NE DEMEK? Durmanız gerekiyorsa cümlenin ortasında değil, cümleyi bitirdikten sonra durun. Düşünmek için zamana ihtiyacınız varsa sessiz kalmak yerine zaman kazandıran bir ifade kullanın (*Well, let me think... · That's an interesting question.*). Bir hata yaptığınızda düzeltin ve devam edin; bu, akıcılığınıza sanıldığı kadar zarar vermez.

1.4 Konuşma profiliniz: Kayıt ve analiz

Çalışmaya başlamadan önce bugünkü konuşmanızın bir "fotoğrafını" çekin. Altı hafta sonra aynı alıştırmayı tekrarlayıp farkı göreceksiniz.

Alıştırma 1.1 · Başlangıç kaydı

Aşağıdaki üç görevi sınav sürelerine uyarak cevaplayın ve her birini ayrı ayrı kaydedin.

1. **Görev 1** (hazırlık yok, 60 sn): *Describe a skill you learned outside school. Explain how you learned it and how it has been useful to you.*
2. **Görev 2** (45 sn hazırlık, 60 sn): *Some people think that children should start learning a foreign language at primary school. Others think it is better to start at secondary school. Which do you agree with, and why?*
3. **Görev 3** (kaydı bir kez dinleyin, 60 sn hazırlık, 150 sn): Kısa bir radyo konuşması dinleyeceksiniz. Konuşmanın ana fikirlerini özetleyin ve konu hakkındaki kendi görüşünüzü açıklayın.

> Görev 3 için ses: **Kayıt 1** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

Alıştırma 1.2 · Kaydınızı çözümleyin

Görev 2 kaydınızı dinleyin ve söylediklerinizi kelimesi kelimesine yazıya dökün (bu, yaklaşık 15 dakika sürer ama modülün en öğretici alıştırmalarından biridir). Ardından aşağıdaki tabloyu doldurun.

Ölçüm	Sonucunuz	Zayıfsa çalışın
Toplam kelime sayısı (60 saniyede)		Bölüm 2
1 saniyeden uzun duraklama sayısı		Bölüm 2 ve 3
Bunlardan kaçı cümle ortasında?		Bölüm 2 ve 3
Konuşmayı 60 saniye sürdürebildiniz mi?	Evet / Hayır	Bölüm 4
Görüşünüzü açıkça söylediniz mi? Kaç gerekçe ve örnek verdiniz?		Bölüm 4 ve 5
Kaç dil bilgisi hatası buldunuz?		Bölüm 7
Aynı kelimeyi kaç kez tekrarladınız (ör. *good, important, very*)?		Bölüm 3 ve 7
Telaffuzunda emin olmadığınız kelimeler		Bölüm 8
Görev 3: Konuşmanın ana fikirlerinden kaçını özetlediniz?	..... / 3	Bölüm 6

etepbyetep.com · Dr. Talip GÖNÜL

YORUM Kelime sayınız, konuşma hızınızın kabaca bir göstergesidir. Mutlak bir hedef koymak yerine haftadan haftaya kendi sayınızı karşılaştırın. Duraklama sayınız azalıyor ve kelime sayınız artıyorsa, akıcılığınız gelişiyor demektir. Kelime sayınız yüksek ama içerik zayıfsa (gerekçe ve örnek yoksa), Bölüm 4'e öncelik verin.

1.5 Altı haftalık çalışma planı

Plan, günde 20–30 dakika çalışan bir aday için hazırlandı. Her gün en az bir kayıt yapın ve kayıtlarınızı tarihleriyle saklayın.

Hafta	Bölüm	Her gün ayrıca
1. hafta	Bölüm 1, 2 ve 3	Bir 4/3/2 alıştırması (2.3) ve beş yeni kalıbı sesli tekrar.
2. hafta	Bölüm 4	Soru bankasından (5.5) bir Görev 2 sorusu: 45 saniye not, 60 saniye kayıt.
3. hafta	Bölüm 5	Bir Görev 1 sorusu; kaydı dinleyip aynı soruyu bir kez daha cevaplayın.
4. hafta	Bölüm 6	Kısa bir video ya da podcast dinleyip 150 saniyelik özet ve görüş.
5. hafta	Bölüm 7 ve 8	Bir kaydınızı yazıya döküp düzeltin (7.1); 10 dakika gölgeleme (8.5).
6. hafta	Bölüm 9: Uygulama testleri	İki tam test; ardından Alıştırma 1.1'i tekrarlayıp ilk kaydınızla karşılaştırın.

etepbycem.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLEL

BÖLÜM 2

Akıcılık

Akıcılık, puanlama ölçütlerinden birinin yarısıdır ama diğer ölçütleri de etkiler: Sık sık duraklayan bir aday, görevi tamamlamakta da zorlanır. İyi haber şu ki akıcılık, araştırmalara göre en hızlı geliştirilebilen konuşma özelliklerinden biridir. Bu bölüm, bunun için en iyi bilinen yöntemleri adım adım uyguluyor.

2.1 Akıcılığın üç boyutu

Araştırmacılar akıcılığı genellikle üç boyutta inceler (Tavakoli ve Skehan, 2005):

Boyut	Ne ölçülür?	Sınavda nasıl görünür?
Hız *speed fluency*	Dakikada söylenen kelime ya da hece sayısı	60 saniyede söylenebilen içerik miktarı
Kesinti *breakdown fluency*	Duraklamaların sayısı, uzunluğu ve yeri	Uzun sessizlikler, "ııı... eee..." sesleri
Onarım *repair fluency*	Tekrarlar, yeniden başlamalar, düzeltmeler	*"I go... I went... I have been..."*

1.3'te gördüğümüz gibi, dinleyicilerin akıcılık algısını en çok ilk iki boyut belirler. Bu yüzden bu bölümün hedefi önce duraklamaları azaltmak, sonra hızı doğal olarak artırmaktır. Hızlı konuşmaya kendinizi zorlamayın: Hız, kendiliğinden gelen bir sonuçtur.

2.2 Neden tekrar işe yarar?

Konuşmada akıcılığı artıran en güvenilir yöntemlerden biri, aynı görevi birden fazla kez yapmaktır. Bygate (2001), aynı anlatım görevini birkaç hafta arayla tekrarlayan öğrencilerin her tekrarda daha akıcı ve daha zengin bir dille konuştuğunu gösterdi. İlk denemede zihin içerikle (ne söyleyeceğim?) meşguldür; ikinci ve üçüncü denemede içerik hazır olduğu için dikkat dile (nasıl söyleyeceğim?) kayar.

Bu ilkeye dayanan en bilinen teknik, Nation'ın (1989) yaygınlaştırdığı 4/3/2 tekniğidir: Öğrenci aynı konuyu önce 4 dakikada, sonra 3, en son 2 dakikada farklı dinleyicilere anlatır. Süre kısaldıkça aynı içeriği daha hızlı ve daha az duraklayarak anlatmak zorunda kalır. De Jong ve Perfetti (2011), bu teknikle

etapvetop.com Prof. Dr. Talip GÖNEN

çalışan öğrencilerin akıcılığının yalnızca tekrar ettikleri konuda değil, yeni konularda da arttığını buldu. Thai ve Boers (2016) ise süre baskısının akıcılığı artırırken doğruluğu bir miktar azaltabileceğine dikkat çeker. Bu yüzden aşağıdaki uyarlamada son turdan sonra bir doğruluk kontrolü de var.

2.3 Sınav için 4/3/2: 90/60/45

e-TEP'in görev sürelerine uyarlanmış biçimi şöyle:

1. **Hazırlık (1 dk):** Konuyu okuyun, ana fikri ve iki-üç anahtar kelimeyi yazın.
2. **Tur 1 (90 sn):** Konuyu 90 saniyede anlatın ve kaydedin. Rahat olun, ayrıntı ekleyin.
3. **Tur 2 (60 sn):** Aynı içeriği 60 saniyede anlatın. Hiçbir ana fikri atlamayın; yalnızca daha az duraklayın.
4. **Tur 3 (45 sn):** Aynı içeriği 45 saniyede anlatın.
5. **Doğruluk kontrolü:** Üçüncü kaydı dinleyin. Fark ettiğiniz bir-iki hatayı not edin ve 60 saniyelik bir son tur daha yapın.

Alıştırma 2.1 · 90/60/45

Her gün aşağıdaki konulardan birini 2.3'teki adımlarla çalışın. Her turdan sonra kaydı dinleyip kelime sayınızı (kabaca) ve uzun duraklamalarınızı sayın.

1. *Describe the best meal you have ever eaten. Where were you, who were you with, and why was it special?*
2. *Talk about a change you would like to see in your city.*
3. *Describe a time when technology made your life more difficult.*
4. *Talk about a book, film or series that changed the way you think about something.*
5. *Describe a person who taught you something important without being your teacher.*
6. *Talk about how people in your country spend their weekends now, compared to twenty years ago.*

Gün	Konu	Tur 1 duraklama	Tur 3 duraklama	Not ettiğim hata
1				
2				
3				
4				
5				
6				

2.4 Doğru yerde durmak

Durmak ayıp değildir; anadili İngilizce olanlar da sık sık durur. Fark, nerede durdukları ve durduklarında ne yaptıklarıdır. Akıcı konuşmacılar düşünmek için cümle ya da anlam grubu sınırında durur. Cümlenin ortasında, örneğin bir artikelden ya da edattan sonra durmak, dinleyiciye "doğru

kelimeyi bulamadım" mesajı verir.

Örnek 2.1

Daha az akıcı	Daha akıcı
I think the most important... (2 sn) ...thing is the... (2 sn) ...the price.	*I think the most important thing is the price. (2 sn) Because, let's be honest, students don't have much money.*
When I was in... (2 sn) ...high school, I had a... (1 sn) ...very strict teacher.	*When I was in high school, (1 sn) I had a very strict teacher.*

Bunu başarmanın yolu, cümlenin tamamını kafanızda kabaca kurduktan sonra konuşmaya başlamaktır. Bir kelimeyi bulamadığınızda ise durmak yerine onu başka sözcüklerle anlatın (*the thing you use to..., a kind of...*) ya da daha basit bir kelime seçin.

Alıştırma 2.2 · Hangisi daha doğal?

Her çiftte, duraklamanın (/) daha doğal bir yerde yapıldığı seçeneği işaretleyin.

1. A. In my opinion, / online classes are useful for adults.
   B. In my opinion, online / classes are useful for adults.
2. A. The reason I chose this job / was / the salary.
   B. The reason I chose this job was the salary. / But that changed later.
3. A. I went to the / market with my / grandmother.
   B. I went to the market with my grandmother, / and we bought fresh fish.
4. A. On the other hand, / living in a big city can be lonely.
   B. On the other / hand, living in a / big city can be lonely.
5. A. What I liked most / about the / trip was the food.
   B. What I liked most about the trip / was the food.

2.5 Zaman kazandıran ifadeler

Düşünmeniz gerektiğinde sessiz kalmak ya da "ıı" demek yerine, aşağıdaki ifadeleri kullanın. Bunlar size bir-iki saniye kazandırır ve konuşmanızı doğal gösterir. Ama dikkat: Aynı ifadeyi bir cevapta iki kereden fazla kullanmayın.

Durum	İfadeler
Soruya başlarken	*That's an interesting question. ·Let me think about that for a second. ·Well, it depends on what we mean by...*
Bir sonraki fikre geçerken	*Another thing is... ·Apart from that... ·And there's one more point I'd like to make.*
Kelime ararken	*What's the word... ·It's a kind of... ·It's something you use to...*
Örnek ararken	*Let me give you an example. ·Take my brother, for instance. ·I remember once...*
Kendini düzeltirken	*Sorry, I mean... ·Or rather... ·Well, actually...*

e-tepkitap.com Prof. Dr. Tahir GÖNÜLAL

Durum	İfadeler
Toparlarken	*So, all in all… · That's why I believe… · So, to sum up…*

Alıştırma 2.3 · Uygun ifadeyi seçin

Her durumda en uygun ifadeyi seçin.

1. *Soru beklemediğiniz bir konuda ve düşünmek için birkaç saniyeye ihtiyacınız var.*
   A. Sorry, I mean…
   B. So, to sum up…
   C. That's an interesting question. Let me think…
2. *"Screwdriver" kelimesini hatırlayamıyorsunuz.*
   A. Or rather, a tool.
   B. Another thing is the tool.
   C. It's a tool you use to put screws into wood.
3. *"Last year I go to Italy" dediniz ve hatayı fark ettiniz.*
   A. Apart from that, I went to Italy.
   B. Sorry, I went to Italy last year.
   C. Let me give you an example: Italy.
4. *Konuşmanızın sonuna geldiniz.*
   A. So, all in all, that's why I prefer living in a small town.
   B. What's the word…
   C. Take my brother, for instance.
5. *Birinci gerekçenizi bitirdiniz, ikinciye geçiyorsunuz.*
   A. Apart from that, it's also much cheaper.
   B. Or rather, it's cheaper.
   C. That's an interesting question.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

2.6 Ritmi kulaktan öğrenmek: Gölgeleme

Akıcı bir konuşmacının ritmini, duraklama yerlerini ve tonlamasını taklit etmek, kendi akıcılığınızı geliştirmenin hızlı bir yoludur. Modül 3'te dinleme için anlatılan gölgeleme (*shadowing*) tekniği, konuşma için de çok etkilidir: Kaydı dinlerken konuşmacıyı yarım saniye geriden, aynı hız ve tonlamayla sesli olarak tekrar edersiniz.

Alıştırma 2.4 · Bir model cevabı gölgeleyin

Kayıt 2'de bir adayın Görev 2 sorusuna verdiği 60 saniyelik bir cevap var. Soru: *"Is it better to live with your family or on your own while you are at university?"* (1) Kaydı metne bakmadan dinleyin ve cevabın planını (görüş, gerekçeler, örnek, sonuç) not edin. (2) Metinle birlikte gölgeleyin. (3) Metinsiz gölgeleyin. (4) Son olarak aynı soruyu kendi fikirlerinizle cevaplayıp kaydedin ve iki kaydı karşılaştırın.

> Ses: **Kayıt 2** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

BÖLÜM 3

Hazır Kalıplar

Akıcı konuşmacılar her cümleyi kelime kelime kurmaz. Konuşmalarının önemli bir kısmı, tek parça halinde hafızada duran kalıplardan oluşur: to be honest, the main reason is that, it depends on. Bu bölüm, sınav görevlerinde işinize yarayacak kalıpları öğrenmenin ve onları gerçekten kullanır hale gelmenin yolunu gösteriyor.

3.1 Kalıplar neden bu kadar önemli?

Dil araştırmacıları, anadili İngilizce olanların konuşmasının büyük bir bölümünün önceden hazır, kalıplaşmış ifadelerden (*formulaic sequences*) oluştuğunu uzun zamandır biliyor (Pawley ve Syder, 1983). Bu kalıplar konuşmacıya iki şey kazandırır: Zihin, kalıbı tek bir birim olarak çağırdığı için biçimlendirme aşaması hızlanır (bkz. 1.2), ve kalıplar doğru olduğu için hata riski azalır. Wood (2010), yabancı dil öğrencilerinin kalıpları kullandıkça daha uzun ve daha az kesintili konuştuğunu gösterdi.

Sınav açısından daha da dikkat çekici bir bulgu var. Boers ve arkadaşları (2006), kalıpları fark etmeye yönlendirilen öğrencilerin, aynı süre boyunca başka türlü çalışan öğrencilere göre bağımsız değerlendiriciler tarafından daha yetkin konuşmacılar olarak puanlandığını buldu. Kalıplar, puanlayıcıya dili rahat kullandığınızı gösterir.

3.2 Görevlere göre kalıp bankası

Aşağıdaki kalıplar, kitaptaki listelere ek olarak seçildi. Hepsini birden öğrenmeye çalışmayın: Her işlev için size en doğal gelen bir-iki kalıbı seçin ve onları otomatik hale getirin.

Görev 1: Bir deneyimi, kişiyi ya da yeri anlatmak

İşlev	Kalıplar
Anlatıya başlamak	*I'll never forget the time when… · It all started when… · This happened a couple of years ago, when I was…*
Gerilim ya da sorun	*To make matters worse… · That's when things started to go wrong. · I had no idea what to do.*
Sonuç	*In the end… · Luckily, it all worked out. · It turned out that…*
Ders ve değerlendirme	*Looking back, I realize that… · It taught me that… · If I had to do it again, I'd…*

İşlev	Kalıplar
Bir kişiyi anlatmak	*She's the kind of person who… · What I admire most about him is… · He has a way of… -ing*
Bir yeri anlatmak	*It's the sort of place where… · It's tucked away in… · What makes it special is…*

Görev 2: Görüş bildirmek

İşlev	Kalıplar
Görüş bildirmek	*I'm firmly convinced that… · I'd lean towards… · I can see both sides, but on balance…*
Gerekçe vermek	*The main reason is that… · On top of that… · What's more… · This is mainly because…*
Örnek vermek	*A good case in point is… · Just think about… · I've seen this with…*
Karşı görüşü kabul etmek	*Admittedly,… · That said,… · Some might argue that…, but… · I have to admit that…*
Görüşü yumuşatmak	*…tend to… · to some extent · in most cases · it's not always the case that…*
Sonuca bağlamak	*So, on the whole… · That's why I'd say… · All things considered…*

Görev 3: Özetlemek ve görüş eklemek

İşlev	Kalıplar
Ana fikri aktarmak	*The speaker's main point is that… · The talk is mainly about… · She argues that…*
Ayrıntı aktarmak	*She goes on to explain that… · He illustrates this with the example of… · According to the speaker,…*
Görüşe geçmek	*As for my own view,… · Personally, I agree with her up to a point. · I'd like to add that…*

etepvetep.com Prof. Dr. Talip GÜLLÜ

3.3 Kalıpları kalıcı öğrenmek

Bir kalıbı listede okumak, onu konuşurken kullanabilmek demek değildir. Kalıbın otomatik hale gelmesi için şu beş adımı izleyin:

1. **Fark edin:** Dinlediğiniz ya da okuduğunuz İngilizcede kalıpları görmeye çalışın. Bu modüldeki model cevaplar bunun için iyi bir başlangıç.
2. **Bağlamıyla yazın:** Kalıbı tek başına değil, geçtiği cümleyle birlikte not edin.
3. **Sesli tekrar edin:** Kalıbı doğal ritmiyle, tek nefeste beş kez söyleyin.
4. **Kendi cümlenizi kurun:** Kalıbı kendi hayatınızdan bir cümleyle kullanın.
5. **24 saat içinde kullanın:** Bir sonraki kaydınızda kalıbı bilinçli olarak kullanın. Bir hafta sonra tekrar edin.

Alıştırma 3.1 · Kalıbı tamamlayın

Her kalıbı doğru biçimde tamamlayan seçeneği işaretleyin.

1. *I'll never forget the time _____ I missed my flight to Istanbul.*

A. which
B. that I
C. when

2. *What I admire most about my grandmother _____ her patience.*
   A. are
   B. is
   C. has

3. *On top _____ that, the rent is much cheaper.*
   A. of
   B. to
   C. with

4. *A good case in _____ is my own school.*
   A. example
   B. matter
   C. point

5. *I'd lean _____ studying abroad.*
   A. on
   B. towards
   C. for to

6. *Looking back, I realize _____ I should have asked for help.*
   A. that
   B. what
   C. it

7. *He has a way of _____ people feel welcome.*
   A. making
   B. make
   C. to make

8. *It turned _____ that the shop had closed years ago.*
   A. out
   B. up
   C. over

9. *The speaker goes on _____ that most cities are too noisy.*
   A. explain
   B. to explain
   C. explaining

10. *I agree with her up to a _____.*
    A. level
    B. degree
    C. point

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Alıştırma 3.2 · İşleve uygun kalıp

Konuşmanın boşluk bırakılan yerine en uygun kalıbı seçin.

1. *"Online shopping saves a lot of time. _____, it's often cheaper than going to a store."*
   A. What's more
   B. In the end
   C. Admittedly
2. *"_____ that working from home can be lonely, but I've never found that a problem."*
   A. Some might argue
   B. It all started when
   C. The talk is mainly about
3. *"So we waited for three hours. _____, it started to rain."*
   A. As for my own view
   B. On balance
   C. To make matters worse
4. *"_____, I think the government should invest more in public transport."*
   A. Take, for example
   B. It turned out that
   C. All things considered
5. *"The speaker's main point is that boredom can be useful. _____ the example of a scientist who had her best idea while waiting for a bus."*
   A. To some extent
   B. I'd lean towards
   C. She illustrates this with
6. *"Social media isn't bad in itself. _____, I do think teenagers spend too much time on it."*
   A. That said
   B. It all started when
   C. In the end
7. *"Young people _____ prefer messaging to phone calls, although there are exceptions."*
   A. are firmly convinced
   B. tend to
   C. go on to
8. *"_____ I was about twelve, and my father took me fishing for the first time."*
   A. Admittedly,
   B. This happened when
   C. All things considered,

Alıştırma 3.3 · Sade bir cevabı zenginleştirin

Aşağıdaki B1 düzeyindeki cevabı, 3.2'deki kalıplardan en az beşini kullanarak yeniden söyleyin ve kaydedin. Cevabın içeriğini değiştirmeyin; yalnızca dili zenginleştirin.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

> *Question: Do you think it is better to have a few close friends or many friends?*
>
> I think a few close friends is better. Close friends help you when you have problems. Many friends is fun but they don't help you. For example, when I was sick, my two close friends came to my house. My other friends only sent messages. Some people like many friends. It is also good. But I think close friends are more important.

Alıştırma 3.4 · Kalıp defteriniz

Bir defterin ya da telefonunuzdaki bir notun adını "Kalıplarım" koyun. Her hafta, bu modülden ve dinlediğiniz İngilizceden en az on kalıbı, bağlamıyla ve kendi cümlenizle birlikte kaydedin. Haftanın sonunda hangilerini bir kayıtta gerçekten kullandığınızı işaretleyin.

Kalıp	Nerede duydum / okudum?	Kendi cümlem	Kullandım

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 4

Fikir Bulmak ve Planlamak

"İngilizcem yetiyor ama ne söyleyeceğimi bilemiyorum" cümlesi, konuşma bölümünde en sık duyulan şikayettir. Ne söyleyeceğini bilmeyen bir aday, dili ne kadar iyi olursa olsun, 60 saniyeyi dolduramaz. Bu bölüm, birkaç saniyede fikir üretmeyi ve hazırlık süresini gerçek bir plana dönüştürmeyi öğretiyor.

4.1 Planlamanın gücü

Görev temelli dil öğretimi araştırmaları, konuşmadan önce kısa bir planlama süresi verilen öğrencilerin daha akıcı ve çoğu zaman daha zengin bir dille konuştuğunu tutarlı biçimde gösteriyor (Foster ve Skehan, 1996; Ellis, 2009). Planlama, 1.2'de gördüğümüz kavramlaştırma aşamasını konuşmadan önce tamamlamanızı sağlar; böylece konuşurken dikkatinizi kelime ve cümle seçimine verebilirsiniz.

Ama planlamanın işe yaraması için doğru yapılması gerekir. Hazırlık süresinde tam cümleler yazmaya çalışan aday, süre bittiğinde yarım bir paragrafla kalır ve konuşurken kağıttan okumaya başlar. Okumak ise doğal konuşmadan hemen ayırt edilir. Etkili bir plan, yalnızca anahtar kelimelerden oluşur.

4.2 45 saniyelik plan: Dört satır

Görev 2 için hazırlık kağıdına yalnızca şu dört satırı yazın:

Satır	Ne yazılır?	Örnek
1. Görüş	Tek kelime ya da işaret	*public transport* ✓
2. Gerekçe 1 + örnek	İki-üç anahtar kelime	*cheaper – my bus pass 300 TL*
3. Gerekçe 2	İki-üç anahtar kelime	*traffic, pollution* ↓
4. Karşı görüş	Bir-iki kelime	*(–) crowded, late at night*

Bu dört satır, bir dakikalık bir konuşma için yeterlidir. Konuşurken her satır yaklaşık 15 saniyelik bir bölüme karşılık gelir: Görüşünüzü söyleyin, birinci gerekçeyi örnekle açıklayın, ikinci gerekçeyi ekleyin, karşı görüşü kabul edip görüşünüze geri dönün.

4.3 Beş mercek: Her konuda fikir bulmak

Bir soruya cevap ararken aklınıza hiçbir şey gelmiyorsa, konuya beş farklı mercekten bakın. Hemen her konu, bu merceklerden en az ikisiyle ilişkilidir.

Mercek	Kendinize sorun	Örnek konu: "çevrim içi alışveriş"
Para	Daha ucuz mu, daha pahalı mı? Kim kazanır, kim kaybeder?	Fiyatları karşılaştırmak kolay; küçük dükkanlar zarar görüyor.
Zaman	Zaman kazandırır mı, kaybettirir mi?	Trafikte ve kuyrukta zaman kaybı yok.
Sağlık	Beden ya da ruh sağlığını nasıl etkiler?	Daha az yürüyüş; ama yaşlılar için kolaylık.
İnsanlar	İlişkileri, aileyi, toplumu nasıl etkiler?	Esnafla sohbet ortadan kalkıyor.
Gelecek ve çevre	Uzun vadede ne olur? Çevreye etkisi ne?	Paketleme atığı ve kargo trafiği artıyor.

Alıştırma 4.1 · Beş mercekle fikir üretin

Her soru için en az üç mercek seçin ve her biriyle ilgili birer fikir yazın. Her soruya en fazla iki dakika ayırın.

1. *Should students be allowed to use their phones in class?*
2. *Is it better to work for a large company or a small one?*
3. *Should people be paid more for working at night?*
4. *Is it a good idea to take a year off between school and university?*
5. *Should cities ban cars from their centers?*
6. *Is it better to travel alone or with friends?*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÜNÜLAL

Alıştırma 4.2 · Hangi plan daha iyi?

Her soru için verilen iki plandan, 60 saniyelik bir cevap için daha uygun olanı seçin.

1. *Is it better to study in the morning or late at night?*
   A. Plan A: *morning ✓ / I like mornings / mornings are good / night is bad*
   B. Plan B: *morning ✓ / fresh mind – exam results ↑ / quiet house / (–) some ppl = night owls*
2. *Should museums be free for everyone?*
   A. Plan A: *free ✓ / culture for all – students, families / more visitors → city ↑ / (–) cost → tax?*
   B. Plan B: *museums / history / Istanbul museums / Topkapı / beautiful*
3. *Do you prefer reading books on paper or on a screen?*
   A. Plan A: *In my opinion, I prefer paper books because they are better for my eyes and I can*
   B. Plan B: *paper ✓ / eyes – no screen tiredness / remember more – notes / (–) heavy on trips*
4. *Should people retire at the same age in every job?*
   A. Plan A: *no ✗ / physical jobs – builders tired / desk jobs – experience valuable / (–) fairness?*
   B. Plan B: *no ✗ / my grandfather / retired at 60 / likes gardening / grandchildren*

Alıştırma 4.3 · 45 saniyede plan

Her soru için saati 45 saniyeye kurun ve 4.2'deki dört satırlık planı yazın. Ardından planınıza bakarak 60 saniye konuşun ve kaydedin.

1. *Some people think that homework should be banned in primary schools. Do you agree?*
2. *Is it better to buy a house or to rent one?*
3. *Should famous athletes be role models for young people?*
4. *Is it more important to have a job you enjoy or a job that pays well?*

4.4 Kişisel örnek bankası

Görüşünüzü desteklemenin en ikna edici yolu, kendi hayatınızdan somut bir örnektir. Ama sınav sırasında 45 saniyede uygun bir anı bulmak zordur. Çözüm: Sınavdan önce, birçok soruya uyarlanabilecek sekiz kısa hikaye hazırlamak.

Örnek 4.1 · Bir hikaye, dört soru

Hikaye: *"İlk iş günümde bilgisayar sistemi çöktü ve müşterilere elle fatura kesmek zorunda kaldım."* Bu tek hikaye, şu soruların hepsine uyarlanabilir:

- *Describe a time when you had to solve a problem quickly.* (Görev 1: doğrudan anlatılır.)
- *Describe a day you will never forget.* (Görev 1: duygular öne çıkarılır.)
- *Do we depend too much on technology?* (Görev 2: örnek olarak kullanılır.)
- *Is experience more important than education at work?* (Görev 2: deneyimli bir iş arkadaşının yardımıyla birlikte anlatılır.)

Alıştırma 4.4 · Kendi hikaye bankanız

Aşağıdaki sekiz başlığın her biri için hayatınızdan kısa bir hikaye bulun ve İngilizce iki-üç anahtar cümleyle not edin. Ardından her hikayeyi bir kez 60 saniyede anlatıp kaydedin.

Başlık	Hikayem (anahtar kelimeler)
1. Zorlandığım ve üstesinden geldiğim bir durum	
2. Unutamadığım bir yolculuk	
3. Bana bir şey öğreten bir kişi	
4. Yeni öğrendiğim bir beceri	
5. Bir hata ve ondan çıkardığım ders	
6. Verdiğim önemli bir karar	
7. Kendimi iyi hissettiğim bir yer	
8. Teknolojiyle ilgili bir deneyim	

etepbyeten.com Prof. Dr. Tahir GÖNÜL

4.5 Anlatıyı canlandırmak

Görev 1'de bir deneyimi anlatırken, "iyiydi, güzeldi, eğlenceliydi" gibi genel ifadeler 60 saniyeyi doldurmaz ve puanlayıcıya kelime bilginizi göstermez. Anlatınıza şu dört öğeden en az ikisini ekleyin:

Öğe	Örnek
Duyusal ayrıntı	*The whole street smelled of fresh bread, and you could hear the call to prayer in the distance.*
Kısa bir diyalog	*My boss looked at me and said, "Don't worry, everyone breaks something on their first day."*
Duygu	*My heart was pounding, and my hands were shaking.*
Beklenmedik bir an	*And then, out of nowhere, a stranger offered to drive us to the station.*

Alıştırma 4.5 · Genel cümleyi canlandırın

Her genel cümleyi, 4.5'teki öğelerden birini kullanarak daha canlı bir cümleye dönüştürün ve sesli söyleyin.

1. *The concert was very good.*
2. *I was nervous before the interview.*
3. *The village was beautiful.*
4. *My teacher helped me.*
5. *The trip was a disaster.*

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 5

Görev 1 ve Görev 2: Seviye Atlamak

Bu bölümde aynı sorulara farklı seviyelerde verilmiş cevapları yan yana göreceksiniz. Bir B1 cevabını C1 cevabından ayıran şeyin "zor kelimeler" değil, içeriğin gelişimi, fikirler arasındaki bağlantılar ve dilin isabeti olduğunu fark edeceksiniz. Ardından kendi cevaplarınızı bir üst seviyeye taşımayı çalışacaksınız.

5.1 Bir seviyeden diğerine

	B1	B2	C1
İçerik	Görüş var; gerekçeler kısa ve genel	Görüş açık; gerekçeler örnekle desteklenmiş	Gerekçeler gelişmiş; karşı görüş de ele alınmış
Düzen	*and, but, because*	*first of all, for example, on the other hand*	Bağlaçlar çeşitli ve doğal; fikirler birbirinin üzerine kurulur
Dil bilgisi	Basit cümleler; hatalar zaman zaman anlamı etkiler	Karmaşık cümleler de var; hatalar anlamı engellemez	Karmaşık yapılar rahat ve çoğunlukla doğru
Kelime	*good, bad, important, very*	Konuya uygun kelimeler; bazı eşdizimler	İsabetli ve çeşitli kelimeler; kalıplar doğal
Akıcılık	Sık ve uzun duraklamalar	Kısa duraklamalar; konuşma sürdürülür	Duraklamalar doğal yerlerde; tempo rahat

5.2 Görev 1: Aynı soru, iki seviye

Soru: *Describe a time when you helped someone. Explain what happened and how you felt afterwards.*

B1 düzeyinde bir cevap

> One time I helped an old woman. She was in the bus stop and she had many bags. The bags was heavy. I helped her and I carried the bags to her home. Her home was near. She was very happy and she said thank you. I felt very good. Helping people is good. I think everybody must help old people. It was a good day for me.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Cevap soruya uygun ve anlaşılır. Ama içerik çok kısa (yaklaşık 30 saniye), *good* kelimesi dört kez tekrarlanmış, cümleler basit ve birkaç hata var (*in the bus stop, The bags was*). Anlatıda ayrıntı, duygu ya da bir "an" yok.

C1 düzeyinde bir cevap

> I'll never forget the evening I helped a tourist who was completely lost. It was raining heavily, and I was hurrying home from work when I noticed a young man standing outside the metro station, staring at his phone and looking really worried. I asked if he needed help, and it turned out his battery was about to die and he had no idea how to get to his hotel. To make matters worse, he didn't speak any Turkish. So, instead of just giving him directions, I decided to walk him there. It took about twenty minutes, and on the way we chatted about football and food, and he told me it was his first trip abroad. When we finally reached the hotel, he shook my hand and said, "You've saved my holiday." Looking back, what surprised me most was how good I felt afterwards. It was such a small thing, but it reminded me that a few minutes of your time can make a huge difference to someone.

Ses: **Kayıt 3** · etepbyetep.com/modul-ses

Not: Model cevaplardaki konuşmacılar, sınavdaki ortalama bir adaydan biraz daha hızlı konuşuyor. 60 saniyelik bir görev için 120–160 kelimelik bir cevap yeterlidir.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Alıştırma 5.1 · C1 cevabını çözümleyin

C1 cevabına göre her soruyu cevaplayın.

1. *Cevap hangi kalıpla başlıyor ve bu kalıp ne işe yarıyor?*
   A. *It was raining…*: havayı anlatıyor.
   B. *To make matters worse…*: sorunu tanıtıyor.
   C. *I'll never forget…*: anlatının önemli bir olay olduğunu baştan gösteriyor.
2. *Konuşmacı gerilimi hangi ifadeyle artırıyor?*
   A. Looking back
   B. To make matters worse
   C. On the way
3. *Anlatıya canlılık katan öğe hangisi?*
   A. Bir istatistik
   B. Turistin söylediği kısa bir cümle
   C. Bir karşı görüş
4. *Sorunun "how you felt afterwards" kısmı nerede cevaplanıyor?*
   A. *Looking back…* ile başlayan son bölümde
   B. İlk cümlede
   C. Hiç cevaplanmıyor
5. *Aşağıdakilerden hangisi cevapta kullanılan karmaşık bir yapıdır?*
   A. what surprised me most was how good I felt
   B. It was a good day.
   C. I helped an old woman.

5.3 Görev 2: Aynı soru, üç seviye

Soru: *Some people think it is better to have one long holiday a year. Others prefer several short breaks. Which do you prefer, and why?*

Cevap A

> I prefer short holidays. Because short holidays are more cheap. And you can go many places. Long holiday is boring sometimes. For example my family go to Antalya every year for two weeks and it is boring. Short holiday is better for me. Also work is tiring and you need holiday many times. So I prefer short holidays.

Cevap B

> Personally, I prefer several short breaks during the year. First of all, they are easier to organize, because you don't need to take a lot of days off work at the same time. Secondly, I think short breaks are better for your health. If you work for eleven months without a break, you get really tired, but if you go away for a long weekend every few months, you can relax regularly. For example, last year I went to Cappadocia in spring and to the Black Sea in autumn, and I felt much more energetic at work. On the other hand, long holidays are good if you want to travel far away. But for me, short breaks are a better choice.

Cevap C

> I can see the appeal of a long holiday, especially if you want to travel somewhere far away, but on balance I'd lean towards several short breaks. The main reason is that they help you recharge more regularly. I've noticed that after about three months of work, I start to feel exhausted, and a long weekend away is usually enough to get my energy back. A two-week holiday once a year, on the other hand, tends to feel amazing for a few days, and then by the following month you're just as tired as before. On top of that, short trips are easier to fit around work and family commitments, and they're often cheaper if you travel outside peak season. Admittedly, you do spend a larger share of your time traveling. That said, for me, having something to look forward to every few months makes a huge difference to my mood, so that's why I'd choose short breaks.

Cevap C'nin sesi: **Kayıt 4** · etepbyetep.com/modul-ses

Alıştırma 5.2 · Cevapları değerlendirin

1. *Cevapları seviyelerine göre sıralayın (B1, B2, C1).*
   A. A = B1, B = C1, C = B2
   B. A = B2, B = B1, C = C1
   C. A = B1, B = B2, C = C1
2. *Cevap A'nın en zayıf olduğu ölçüt hangisidir?*
   A. Dil bilgisi ve kelime: *more cheap, my family go* gibi hatalar ve sınırlı kelime.
   B. Görevi yerine getirme: Görüş belirtilmemiş.
   C. Telaffuz: Kelimeler yanlış söylenmiş.

etepbyetep.com Dr. Öğr. Üyesi Ergün GÖNÜLAL

3. *Cevap B'yi C1 düzeyine taşımak için en çok ne gerekir?*
   A. Daha hızlı konuşmak
   B. Daha uzun kelimeler kullanmak
   C. Gerekçeleri daha çok geliştirmek ve karşı görüşü daha incelikli ele almak
4. *Cevap C'de karşı görüş nasıl ele alınıyor?*
   A. Hem başta hem sonda kabul ediliyor, ardından konuşmacı kendi görüşüne geri dönüyor.
   B. Konuşmacı karşı görüşe geçip fikrini değiştiriyor.
   C. Hiç ele alınmıyor.
5. *Cevap C'deki hangi ifade bir genellemeyi yumuşatıyor?*
   A. The main reason is that
   B. tends to feel amazing for a few days
   C. so that's why I'd choose

5.4 Cevabınızı bir üst seviyeye taşımak

Bir cevabı geliştirmek için her şeyi birden değiştirmeye çalışmayın. Kaydınızı dinleyin ve aşağıdaki beş sorudan yalnızca birine odaklanarak cevabı yeniden kaydedin:

1. **Gerekçe:** Her gerekçemi bir örnek ya da bir sonuçla geliştirdim mi? ("..., which means that...", "..., so...")
2. **Karşı görüş:** Karşı tarafın en güçlü argümanını kabul edip görüşüme geri döndüm mü?
3. **Bağlantı:** Fikirlerimi yalnızca *and, but, because* ile mi bağladım?
4. **Kelime:** *good, bad, important, very, thing* kelimelerini kaç kez kullandım? Yerlerine daha isabetli ne söyleyebilirdim?
5. **Yapı:** En az bir karmaşık yapı kullandım mı? (*If I had..., What I like most is..., Although...*)

Alıştırma 5.3 · Üç kayıt, bir soru

Aşağıdaki sorulardan birini seçin. (1) Soruyu 60 saniyede cevaplayıp kaydedin. (2) Kaydı dinleyip 5.4'teki sorulardan birini seçin ve cevabı yeniden kaydedin. (3) Başka bir soru seçip üçüncü kaydı yapın. Üç kaydı karşılaştırın.

1. *Describe a decision you made that turned out to be a good one.*
2. *Is it better to learn something new from a teacher or by yourself, using the internet?*
3. *Describe a celebration in your family that you enjoyed.*

Alıştırma 5.4 · İki model cevabı gölgeleyin

Kayıt 5 ve Kayıt 6'da iki model cevap daha var. Soruları okuyun, önce kendi cevabınızı kaydedin, sonra model cevabı dinleyin ve gölgeleyin. Model cevaptan en az üç ifadeyi kalıp defterinize ekleyin.

1. Kayıt 5 (Görev 1): *Describe a place in your town where people like to spend time. Explain why it is popular.*
2. Kayıt 6 (Görev 2): *Some people say that it is more important to save money for the future. Others think it is better to enjoy money now. What is your opinion?*

etepvetep.com Prof. Dr. Talip GÜNGÖRAL

Ses: **Kayıt 5** ve **Kayıt 6** · etepbyetep.com/modul-ses · Metinler Ek 1'de

5.5 Soru bankası

Aşağıdaki sorular, sınavdaki Görev 1 ve Görev 2 sorularının biçiminde hazırlandı. Her gün birini seçin ve sınav süreleriyle cevaplayın.

Görev 1 (60 saniye)

1. Describe a time when you were proud of yourself.
2. Describe a teacher who had an influence on you.
3. Talk about a habit you would like to change.
4. Describe a gift you received that was special to you.
5. Talk about a time when you changed your mind about something.
6. Describe a place you would like to visit in the future and explain why.
7. Talk about a day when everything went wrong.
8. Describe an app or website you use almost every day.
9. Talk about a time when you had to wait for a long time.
10. Describe a family tradition you enjoy.

Görev 2 (45 saniye hazırlık, 60 saniye)

1. Should university education be free for everyone?
2. Is it better to work from home or in an office?
3. Do people spend too much money on weddings?
4. Should children have their own smartphones before the age of twelve?
5. Is it better to live in the same city all your life or to move several times?
6. Should zoos be closed?
7. Is it more important for a city to build parks or shopping centers?
8. Should people be allowed to bring pets into restaurants?
9. Is it better to have one career for life or to change careers?
10. Should schools teach students how to manage money?

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 6

Görev 3: Bütünleşik Görev

Bütünleşik görev, konuşma bölümünün en uzun ve en zorlu görevidir: Kısa bir videoyu bir kez izler, 60 saniye hazırlanır ve 150 saniye konuşursunuz. Bu görevde hem dinlediğinizi anlayıp aktarmanız hem de kendi görüşünüzü savunmanız gerekir. Bu bölüm, görevi üç parçaya ayırarak her birini ayrı ayrı çalıştırıyor.

6.1 150 saniyenin planı

150 saniye uzun görünür, ama planlanmazsa ya özet bütün süreyi yer ya da görüşe geçilemeden süre biter. Şu zaman planını kullanın:

Bölüm	Süre	Ne söylenir?
Giriş	~10 sn	Konuşmanın konusu: *The talk is about…*
Özet	~60–70 sn	Konuşmacının üç ana fikri ve önemli bir örnek
Görüş	~50–60 sn	Katılıyor musunuz? Neden? Kendi deneyiminizden bir örnek
Kapanış	~10 sn	Görüşünüzü tek cümlede toparlayın

İPUCU Özetten görüşe geçerken bunu açıkça belirtin (*So, that's what the speaker says. As for my own view…*). Bu cümle, puanlayıcıya görevin iki parçasını da yaptığınızı gösterir. Görevin yerine getirilmesi ölçütünde hem özetin hem görüşün bulunması gerekir.

6.2 İzlerken not almak

Video bir kez oynatılır ve izlerken not alabilirsiniz. Modül 3'teki not alma ilkeleri burada da geçerli: Her şeyi yazmaya çalışmayın, yalnızca konuşmanın iskeletini yakalayın. Kağıdınızı izlemeye başlamadan önce şöyle bölün:

Bölüm	Ne yazılır?
Konu	İki-üç kelime
Fikir 1 / 2 / 3	Her biri için bir anahtar kelime ve varsa bir rakam ya da örnek
Sonuç	Konuşmacının vardığı sonuç ya da önerisi

etepbyeten.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLLÜ

Bölüm	Ne yazılır?
Ben	İzlerken aklınıza gelen kendi görüşünüz ya da bir örnek (sonradan değil, hemen yazın)

Konuşmacıların yön göstericileri (*First…, Another reason…, But here's the interesting part…, So…*), yeni bir fikre geçildiğini gösterir. Bunları duyduğunuzda not kağıdınızda bir alt satıra geçin.

6.3 Özetin dili: Aktarma fiilleri

Özet yaparken konuşmacının sözlerini aynen tekrar etmek yerine kendi cümlelerinizle aktarın. Aktarma fiilleri (*reporting verbs*), konuşmacının ne yaptığını (iddia mı ediyor, uyarıyor mu, kabul mü ediyor) göstererek özetinizi daha isabetli kılar. Özetleri genellikle geniş zamanla (*present simple*) yaparız: *The speaker argues that…*

Fiil	Türkçesi	Ne zaman kullanılır?
argue / claim	savunmak / iddia etmek	Konuşmacı bir görüşü savunuyorsa
point out	dikkat çekmek	Konuşmacı bir gerçeği ya da ayrıntıyı vurguluyorsa
explain	açıklamak	Bir nedeni ya da süreci anlatıyorsa
suggest / recommend	önermek	Bir çözüm ya da öneri sunuyorsa
warn	uyarmak	Bir tehlikeye ya da riske dikkat çekiyorsa
admit / acknowledge	kabul etmek	Karşı görüşün haklı bir yanını kabul ediyorsa
conclude	sonuca varmak	Konuşmasını bitirirken bir sonuç çıkarıyorsa

Alıştırma 6.1 · Doğru aktarma fiili

Konuşmacının sözlerini en iyi aktaran fiili seçin.

1. *"Be careful: if you leave your laptop charging all night, the battery will wear out much faster."* → The speaker _____ that leaving a laptop charging overnight damages the battery.
   A. concludes
   B. admits
   C. warns
2. *"I know that electric cars are still expensive, I accept that."* → The speaker _____ that electric cars are still expensive.
   A. warns
   B. recommends
   C. acknowledges
3. *"Why not start with just ten minutes of exercise a day?"* → The speaker _____ starting with ten minutes of exercise a day.
   A. suggests
   B. points out
   C. argues

Etepbyetep.com Prof. Dr. Talip Gönen

4. *"Interestingly, most of these accidents happen within two kilometers of home."* → The speaker _____ that most accidents happen close to home.
   A. recommends
   B. points out
   C. admits
5. *"So, in the end, the evidence shows that the four-day week works for most companies."* → The speaker _____ that the four-day week works for most companies.
   A. warns
   B. concludes
   C. suggests
6. *"I firmly believe that school uniforms reduce bullying."* → The speaker _____ that school uniforms reduce bullying.
   A. argues
   B. warns
   C. acknowledges

Alıştırma 6.2 • Kendi cümlenizle aktarın

Konuşmacının cümlesini en iyi aktaran özeti seçin. Doğru seçenek anlamı korur ama aynı kelimeleri tekrar etmez.

1. *"Most people check their phones within ten minutes of waking up, and that sets a stressful tone for the whole day."*
   A. Most people check their phones within ten minutes of waking up and that sets a stressful tone.
   B. She says phones are bad and people should not use them.
   C. She points out that looking at our phones first thing in the morning can make the rest of the day more stressful.
2. *"Cities that invested in bike lanes saw a drop in car traffic within just two years."*
   A. Cities that invested in bike lanes saw a drop in car traffic in two years.
   B. According to the speaker, building bike lanes quickly reduces the number of cars in a city.
   C. The speaker says cities with bikes have no cars.
3. *"We often assume older workers struggle with technology, but the data simply doesn't support that."*
   A. We assume older workers struggle with technology but data doesn't support it.
   B. The speaker thinks older workers struggle with technology.
   C. He argues that the common belief that older employees can't cope with technology is not backed by evidence.
4. *"Recycling is important, of course, but reducing what we buy in the first place matters far more."*
   A. She acknowledges the value of recycling but argues that buying less is much more important.
   B. She says recycling is not important.
   C. Recycling is important but reducing what we buy matters more.

etehyetep.com Prof. Dr. Fatih GÖKÜLAL

6.4 Görüş eklemek

Görüş bölümünde üç seçeneğiniz var: konuşmacıya tamamen katılmak, kısmen katılmak ya da katılmamak. Sınavda en olgun görünen ve genellikle en kolay geliştirilebilen seçenek kısmen katılmaktır, çünkü hem bir gerekçe hem bir karşı gerekçe sunmanıza imkan verir. Hangisini seçerseniz seçin, görüşünüzü konuşmacının fikirlerinden birine bağlayın ve kendi deneyiminizden bir örnek ekleyin.

Tutum	Kalıp
Tamamen katılmak	*I completely agree with the speaker, especially when she says that… In my own experience,…*
Kısmen katılmak	*I agree with him up to a point. It's true that…, but I'm not sure that…*
Katılmamak	*I see why the speaker thinks so, but I'm not convinced. For one thing,…*

6.5 Tam görev uygulaması

Alıştırma 6.3 · Bütünleşik görev 1: Handwriting

Kaydı bir kez dinleyin ve 6.2'deki gibi not alın. Ardından 60 saniye hazırlanın ve 150 saniye konuşup kaydedin. **Görev:** *Summarize the main points of the talk. Then explain whether you agree with the speaker and why.*

> Ses: **Kayıt 7** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

Kendi cevabınızı kaydettikten sonra Kayıt 8'deki model cevabı dinleyin. Model cevabın planını (giriş, özetteki üç fikir, görüş, kapanış) sizinkiyle karşılaştırın.

> Model cevap: **Kayıt 8** · etepbyetep.com/modul-ses · Metni Ek 1'de

Not: Kayıttaki konuşmacı oldukça hızlı konuşuyor ve cevap yaklaşık 95 saniye sürüyor. Model cevap yaklaşık 330 kelimedir; sınavda daha rahat bir hızla söylendiğinde 150 saniyeyi doldurur.

Alıştırma 6.4 · Bütünleşik görev 2: Letting the grass grow

Aynı adımlarla çalışın. **Görev:** *Summarize what the speaker says about leaving grass uncut in cities. Then explain whether you think this is a good idea for your town.*

> Ses: **Kayıt 9** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

Alıştırma 6.5 · Kendi kaydınızı değerlendirin

Alıştırma 6.3 ve 6.4 kayıtlarınızı dinleyin ve her soruyu evet ya da hayır olarak cevaplayın.

Soru	6.3	6.4
Konuşmanın konusunu ilk 10 saniyede söyledim.		
Konuşmacının üç ana fikrini aktardım.		
En az iki farklı aktarma fiili kullandım.		
Konuşmacının cümlelerini aynen tekrar etmedim.		

etepbyetep.com Prof. Dr. Nilüfer GÖNÜLAL

Soru	**6.3**	**6.4**
Özetten görüşe geçtiğimi açıkça belirttim.		
Görüşümü bir gerekçe ve bir örnekle destekledim.		
150 saniyenin sonuna kadar konuştum.		

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 7

Doğruluk: Dil Bilgisi ve Kelime

Puanlama ölçütlerinin ikisi doğrudan dilinizle ilgilidir: dil bilgisi ve kelime bilgisi. Konuşurken hatalarınızı fark etmek zordur, çünkü dikkatiniz ne söyleyeceğinizdedir. Bu bölüm, hatalarınızı görünür hale getirmenin en etkili yolunu ve Türkçe konuşanların İngilizce konuşurken en sık yaptığı hataları ele alıyor.

7.1 Kaydet, yazıya dök, düzelt

Tony Lynch'in sınıf araştırmaları (2001, 2007), öğrencilerin kendi konuşmalarını yazıya döküp düzeltmesinin (*transcribe and revise*) hataları fark etmenin ve bir sonraki konuşmada düzeltmenin çok etkili bir yolu olduğunu gösterdi. Kendi sesinizi yazıya dökerken, konuşurken hiç fark etmediğiniz hataları görürsünüz: unutulan artikeller, karıştırılan zamanlar, sürekli tekrarlanan kelimeler.

1. **Kaydedin:** Bir görevi sınav süresiyle cevaplayın.
2. **Yazıya dökün:** Kaydı dinleyerek söylediklerinizi kelimesi kelimesine yazın. "Iıı"ları ve tekrarları da yazın.
3. **Düzeltin:** Metni farklı renkli bir kalemle düzeltin: dil bilgisi hataları, daha isabetli kelimeler, gereksiz tekrarlar.
4. **Yeniden kaydedin:** Düzeltilmiş metne bakmadan aynı görevi yeniden cevaplayın.
5. **Hata listesi tutun:** Her hafta en sık yaptığınız üç hatayı bir listeye yazın ve bir sonraki hafta özellikle bunlara dikkat edin.

KOLAYLIK Telefonunuzun yazıya dökme özelliği ya da bir konuşma tanıma uygulaması işinizi hızlandırabilir. Ama bu araçlar hatalarınızı bazen kendiliğinden düzeltir; bu yüzden ortaya çıkan metni kaydı dinleyerek kontrol edin.

7.2 Türkçe konuşanların sık yaptığı konuşma hataları

Aşağıdaki hataların çoğu, Türkçenin yapısının İngilizceye aktarılmasından kaynaklanır. Nedenini bilmek, hatayı fark etmeyi kolaylaştırır.

Hata	Doğrusu	Neden?
My sister is engineer.	*My sister is **an** engineer.*	Türkçede artikel yok; meslekten önce *a / an* unutulur.
My brother called me and she said…	*…and **he** said…*	Türkçede "o" hem erkek hem kadın için kullanılır.
I am agree with you.	*I agree with you.*	"Katılıyorum" yapısı *be* ile kurulur sanılır.
I have been to Ankara last year.	*I **went** to Ankara last year.*	Belirli bir geçmiş zaman ifadesiyle *present perfect* kullanılmaz.
I live here since 2019.	*I'**ve lived** here since 2019.*	Türkçedeki "-dir / -den beri" yapısı geniş zamanla aktarılır.
He explained me the rules.	*He explained the rules **to** me.*	*explain, describe, suggest* doğrudan kişi nesnesi almaz.
We discussed about the problem.	*We discussed the problem.*	"Hakkında tartıştık" yapısı aktarılır; *discuss* edat almaz.
They gave me many informations.	*…a lot of information.*	*information, advice, news, furniture* sayılamaz.
This film is very boring for me.	*I found this film really boring.*	"Benim için" yapısı gereksiz yere eklenir.
I want that you come.	*I want **you to** come.*	"Gelmeni istiyorum" yapısı *that* ile kurulmaz.
People in my city is friendly.	*People… **are** friendly.*	*people* çoğuldur; uzun özneden sonra uyum unutulur.
I'm living in Erzincan for five years.	*I'**ve been living** in Erzincan for five years.*	Süren bir durumun süresi için *present perfect* gerekir.

etehyetep.com Prof. Dr. Nilüfer GÖNÜL

Alıştırma 7.1 · Doğru cümleyi seçin

1. A. She works as engineer in a big company.
   B. She works as the engineer in a big company.
   C. She works as an engineer in a big company.
2. A. Could you explain the problem to me?
   B. Could you explain to me about the problem?
   C. Could you explain me the problem?
3. A. I visited my grandparents last weekend.
   B. I have visited my grandparents last weekend.
   C. I was visiting my grandparents last weekend ago.
4. A. My teacher gave me some useful advices.
   B. My teacher gave me an useful advice.
   C. My teacher gave me some useful advice.
5. A. I know my best friend since primary school.
   B. I've known my best friend since primary school.
   C. I am knowing my best friend since primary school.
6. A. Most of the people in my neighborhood is retired.

B. Most of people in my neighborhood are retired.
C. Most of the people in my neighborhood are retired.

7. A. My parents want me become a doctor.
B. My parents want me to become a doctor.
C. My parents want that I become a doctor.

8. A. We discussed on the plan for an hour.
B. We discussed about the plan for an hour.
C. We discussed the plan for an hour.

9. A. I am agree that exams are stressful.
B. I agree that exams are stressful.
C. I am agreeing that exams are stressful.

10. A. My aunt came to visit, and he brought a cake.
B. My aunt came to visit, and she brought a cake.
C. My aunt came to visit, and it brought a cake.

Alıştırma 7.2 · Bir dökümü düzeltin

Aşağıda bir adayın Görev 1 cevabının yazıya dökülmüş hali var. Metinde en az sekiz dil bilgisi hatası bulup düzeltin. Ardından düzeltilmiş metni sesli okuyun.

> *Question: Describe a person in your family you admire.*
>
> I want to talk about my uncle. He is architect and he is living in Izmir since twenty years. When I was child, I was going to his house every summer. He explained me many things about buildings and history. I am agree with people who say he is very patient person. Last year I have visited him again and we discussed about my future. He gave me many good advices. I admire him because he never stop learning.

etapevetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

7.3 Kelimeyi isabetli seçmek

Kelime bilgisi ölçütünde puanlayıcı, kelimelerinizin çeşitli ve isabetli olup olmadığına bakar. Bunun için nadir ve uzun kelimelere gerek yoktur; sık kullandığınız genel kelimelerin yerine daha belirgin olanlarını seçmek yeterlidir.

Genel	Daha isabetli seçenekler
good	*useful, enjoyable, reliable, rewarding, worthwhile, delicious, talented*
bad	*harmful, disappointing, unreliable, stressful, unhealthy, poorly organized*
very	*really, extremely, incredibly, quite*; ya da güçlü sıfat: *very tired → exhausted, very big → huge*
important	*essential, crucial, valuable, a priority, it makes a big difference*
thing	*issue, problem, aspect, advantage, habit, tool, experience*
get	*receive, earn, become, reach, buy, understand*

Alıştırma 7.3 · Daha isabetli kelime

Altı çizili genel kelimenin yerine en uygun seçeneği işaretleyin.

1. *After the twelve-hour shift, I was very tired.*
   A. bored
   B. tiresome
   C. exhausted
2. *Volunteering at the shelter was a really good experience.*
   A. reliable
   B. rewarding
   C. delicious
3. *Sleeping only four hours a night is bad for your health.*
   A. harmful
   B. disappointing
   C. unreliable
4. *Public transport is an important issue for students who live far from campus.*
   A. a crucial
   B. an enjoyable
   C. a worthwhile
5. *One thing I don't like about my job is the long meetings.*
   A. tool
   B. aspect
   C. advantage
6. *She got a scholarship to study in Canada.*
   A. reached
   B. became
   C. received
7. *The new stadium is very big.*
   A. enormous
   B. bigger
   C. very huge
8. *The service at the hotel was bad: nobody answered our calls.*
   A. harmful
   B. disappointing
   C. unhealthy

7.4 Dil bilgisi çeşitliliği: Konuşmada beş yapı

Puanlayıcı yalnızca hatalarınıza değil, kullandığınız yapıların çeşitliliğine de bakar. Aşağıdaki beş yapı, konuşmada doğal duran ve görevlerin çoğuna uyan yapılardır.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Yapı	Örnek
Vurgu yapısı *What I… is…*	*What I enjoy most about my job is the people.*
Geçmişteki alışkanlık *used to / would*	*When I was a kid, I used to spend every summer at my grandparents' house.*
Gerçek dışı koşul *If I had…, I would…*	*If I had more free time, I'd learn to play the guitar.*
Geçmişe dair pişmanlık *If I had…, I would have…*	*If I had studied harder, I would have passed the exam.*
Sıfat cümleciği *who / which / where*	*It's a small café where you can sit for hours without anyone rushing you.*

Alıştırma 7.4 · Cümleyi dönüştürün

Her cümleyi parantez içindeki yapıyı kullanarak yeniden söyleyin.

1. *I like the quiet atmosphere of the library most.* (What I…)
2. *When I was at school, I walked to school every day.* (used to)
3. *I don't have a car, so I can't visit my parents often.* (If I had…)
4. *I didn't check the weather, so I got wet.* (If I had…, I wouldn't have…)
5. *My grandmother lives in a village. The village has no shops.* (which / where)

etepbyeren.com Prof. Dr. Talip GÖREN

BÖLÜM 8

Telaffuz: Anlaşılır Olmak

Telaffuz çalışırken birçok aday "anadili İngilizce olan biri gibi" konuşmayı hedefler. Bu hem çok zor hem de sınav için gereksiz bir hedeftir. Puanlayıcının sorusu şudur: "Söyledikleri kolayca anlaşılıyor mu?" Bu bölüm, anlaşılırlığı en çok etkileyen özelliklere, özellikle de Türkçe konuşanların zorlandığı noktalara odaklanıyor.

8.1 Aksan değil, anlaşılırlık

Telaffuz araştırmalarının en etkili isimlerinden Derwing ve Munro (1995; 2015), üç kavramı birbirinden ayırır:

Kavram	Ne demek?
Aksan *accentedness*	Konuşmanın, dinleyicinin alışık olduğu telaffuzdan ne kadar farklı duyulduğu
Anlaşılırlık *comprehensibility*	Dinleyicinin konuşmayı anlamak için ne kadar çaba harcadığı
Anlaşılabilirlik *intelligibility*	Dinleyicinin söylenenleri gerçekte ne kadar doğru anladığı

Araştırmalarının en önemli bulgusu, bu üçünün birbirinden kısmen bağımsız olmasıdır: Belirgin bir aksanla konuşan biri tamamen anlaşılır olabilir. Yani aksanınızı tamamen yok etmeye çalışmak yerine, dinleyicinin sizi anlamak için harcadığı çabayı azaltan özelliklere odaklanmalısınız. Bunların başında **kelime vurgusu**, **cümle vurgusu ve ritim** ve anlamı değiştiren birkaç **ses** gelir.

8.2 Kelime vurgusu

Türkçede vurgu çoğunlukla kelimenin son hecesine düşer. Bu alışkanlık İngilizceye aktarıldığında, dinleyici kelimeyi tanımakta zorlanır: *deVELop* yerine *develOP*, *PHOtograph* yerine *photoGRAPH*. İngilizcede yanlış vurgu, yanlış bir sesten çok daha fazla anlaşılırlığı etkiler, çünkü dinleyiciler kelimeleri büyük ölçüde vurgu kalıbından tanır.

etenayeten.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Genel eğilim	Örnekler
İki heceli isim ve sıfatların çoğunda vurgu ilk hecededir.	*TEAcher, HAPpy, OFfice, WEATHer*
İki heceli fiillerin çoğunda vurgu ikinci hecededir.	*deCIDE, beGIN, reLAX, preFER*
Aynı kelime isim ve fiil olarak kullanıldığında vurgu değişir.	*a REcord / to reCORD · a PREsent / to preSENT*
-tion, -sion, -ic, -ical, -ity ile biten kelimelerde vurgu bu ekten hemen önceki ya da bir önceki hecededir.	*infor**MA**tion, e**CO**nomic, po**LI**tical, uni**VER**sity*
Türkçe konuşanların en sık yanlış vurguladığı kelimeler	*deVELop, deTERmine, CAtegory, perCENTage, aNAlysis, COMfortable, VEgetable, INteresting*

Alıştırma 8.1 · Vurgu nerede?

Her kelimede vurgulu heceyi seçin. Ardından Kayıt 10'u dinleyerek cevaplarınızı kontrol edin ve her kelimeyi tekrar edin.

> Ses: **Kayıt 10** · etepbyetep.com/modul-ses · Metin Ek 1'de

1. *environment*
   - A. EN-vi-ron-ment
   - B. en-VI-ron-ment
   - C. en-vi-ron-MENT
2. *opportunity*
   - A. OP-por-tu-ni-ty
   - B. op-POR-tu-ni-ty
   - C. op-por-TU-ni-ty
3. *comfortable*
   - A. COM-for-ta-ble
   - B. com-FOR-ta-ble
   - C. com-for-TA-ble
4. *develop*
   - A. DE-ve-lop
   - B. de-VE-lop
   - C. de-ve-LOP
5. *photographer*
   - A. PHO-to-gra-pher
   - B. pho-TO-gra-pher
   - C. pho-to-GRA-pher
6. *economic*
   - A. E-co-no-mic
   - B. e-CO-no-mic

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

C. e-co-NO-mic

7. *vegetable*
   A. VEG-ta-ble
   B. veg-TA-ble
   C. veg-ta-BLE
8. *to present* (fiil)
   A. PRE-sent
   B. pre-SENT
9. *experience*
   A. EX-pe-ri-ence
   B. ex-PE-ri-ence
   C. ex-pe-RI-ence
10. *advertisement* (Amerikan İngilizcesi)
    A. AD-ver-tise-ment
    B. ad-VER-tise-ment
    C. ad-ver-TISE-ment

8.3 Cümle vurgusu ve tonlama

İngilizcede bir cümlenin bütün kelimeleri eşit vurgulanmaz (bkz. Modül 3, Bölüm 2). İçerik kelimeleri vurgulanır, işlev kelimeleri zayıflar. Konuşurken bu ritmi yakalamak, dinleyicinin önemli bilgiyi kolayca bulmasını sağlar. Ayrıca bir karşıtlık ya da yeni bilgi verirken o kelimeyi daha güçlü vurgularız:

Cümle	Vurgunun anlamı
I didn't say HE took the money.	Başka biri aldı.
I didn't say he took the MONEY.	Başka bir şey aldı.
It isn't cheap, but it's WORTH it.	Karşıtlık vurgulanıyor.

Tonlamada iki temel kural çoğu durumu karşılar: Düz cümlelerde ve *wh-* sorularında ses sonda **düşer**; evet-hayır sorularında **yükselir**. Sayarken her maddede ses yükselir, son maddede düşer: *We need eggs ↗, flour ↗, and milk ↘.* Türkçe konuşanlar bazen bütün cümleleri aynı tonda söyler; bu, konuşmayı tekdüze ve ilgisiz gösterir.

Alıştırma 8.2 · Vurguyu işaretleyin

Her cümlede vurgulanacak kelimelerin altını çizin, sonra cümleyi doğal ritmiyle sesli söyleyin.

1. *I'd rather live in a small town than in a big city.*
2. *The main problem isn't the price, it's the location.*
3. *What I enjoy most about my job is working with children.*
4. *If I had more time, I'd learn another language.*
5. *We visited Rome, Florence, and Venice.*

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

8.4 Türkçe konuşanlar için öncelikli sesler

Zorluk	Örnek	Ne yapmalı?
/θ/ ve /ð/ (*th*)	*think* "tink", *this* "dis"	Dil ucunu üst dişlerin arasına hafifçe koyup hava verin.
/w/ ve /v/	*west / vest, wine / vine*	/w/'de dudaklar yuvarlanır, dişler dudağa değmez.
Kısa ve uzun ünlüler	*ship / sheep, full / fool, live / leave*	Uzun ünlüyü bilinçli olarak uzatın.
/æ/ ve /e/	*bad / bed, man / men*	/æ/'de ağız daha çok açılır.
Sonda yumuşak ünsüz	*bag / back, dog / dock*	Türkçedeki son ses sertleşmesi alışkanlığına dikkat; *bag*'in sonundaki /g/ sertleşmez.
Ünsüz kümeleri	*sport* "sıport", *station* "istasyon"	Kelime başındaki ünsüzlerin önüne ya da arasına ünlü eklemeyin.
-ed eki	*worked* /t/, *played* /d/, *wanted* /ıd/	Ek, yalnızca fiil /t/ ya da /d/ ile bitiyorsa ayrı bir hece olarak söylenir.

Alıştırma 8.3 · -ed nasıl söylenir?

Her fiilin geçmiş zaman ekinin nasıl söylendiğini seçin.

1. *finished*
   A. /t/
   B. /d/
   C. /ɪd/
2. *decided*
   A. /t/
   B. /d/
   C. /ɪd/
3. *moved*
   A. /t/
   B. /d/
   C. /ɪd/
4. *stopped*
   A. /t/
   B. /d/
   C. /ɪd/
5. *needed*
   A. /t/
   B. /d/
   C. /ɪd/
6. *enjoyed*
   A. /t/

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

B. /d/
C. /ɪd/

7. *laughed*
   A. /t/
   B. /d/
   C. /ɪd/

8. *visited*
   A. /t/
   B. /d/
   C. /ɪd/

Alıştırma 8.4 · Hangisini duydunuz?

Kayıt 11'de sekiz cümle var. Her cümlede duyduğunuz kelimeyi seçin. Ardından her iki kelimeyi de sesli söyleyerek farkı çalışın.

Ses: **Kayıt 11** · etepbyetep.com/modul-ses · Metin Ek 1'de

1. A. ship
   B. sheep
2. A. west
   B. vest
3. A. bad
   B. bed
4. A. thank
   B. tank
5. A. leave
   B. live
6. A. bag
   B. back
7. A. full
   B. fool
8. A. men
   B. man

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

8.5 Taklit ederek öğrenmek

Telaffuzu geliştirmenin en etkili yollarından biri, iyi bir modeli dinleyip taklit etmektir. Gölgeleme (bkz. 2.6), kelime vurgusunu, ritmi ve tonlamayı bir arada çalıştırır. Kayıt 12'de kısa bir paragraf var. Önce metne bakarak vurgulu kelimelerin altını çizin, sonra kaydı dinleyerek kontrol edin. Ardından kaydı beş kez gölgeleyin ve son denemenizi kaydedin.

Alıştırma 8.5 · Gölgeleme paragrafı

> I used to think that public speaking was a talent you were either born with or not. But last year, I joined a small club where members give short talks every week, and it completely changed my mind. At first, my hands were shaking and I forgot half of what I wanted to say. But after a few months, I started to enjoy it. What I've learned is that confidence doesn't come before practice. It comes from practice.

Ses: **Kayıt 12** · etepbyetep.com/modul-ses

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

BÖLÜM 9

Sınav Günü ve Uygulama Testleri

Konuşma bölümünde birçok aday, bildiğini gösteremediği için puan kaybeder: Heyecan, salondaki gürültü ya da aklın bir anda boşalması. Bu bölüm, kaygıyı yönetmenin ve sınav anında toparlanmanın yollarını gösteriyor. Ardından sınav biçiminde iki tam uygulama testi ve kendi kaydınızı puanlamanızı sağlayan bir ölçek bulacaksınız.

9.1 Konuşma kaygısı

Yabancı dilde konuşurken heyecanlanmak son derece yaygındır. Horwitz, Horwitz ve Cope (1986), yabancı dil kaygısını (*foreign language anxiety*) genel sınav kaygısından ayrı bir olgu olarak tanımlamış ve en çok konuşma sırasında ortaya çıktığını göstermiştir. Kaygı, dikkatin bir kısmını "nasıl göründüğümü" düşünmeye ayırdığı için, 1.2'de gördüğümüz biçimlendirme aşamasını yavaşlatır.

Kaygıyı tamamen yok etmek gerekmez; amaç onu yönetilebilir düzeyde tutmaktır. Bunun için en etkili yollar şunlardır:

- **Sınav koşullarını önceden yaşayın.** Alıştırmaları süre tutarak, kaydederek ve mümkünse arka planda gürültüyle (bir kafe sesi videosu açarak) yapın. Sınavda salondaki herkes aynı anda konuşur; buna önceden alışmak büyük fark yaratır.
- **Bir başlangıç cümlesi hazırlayın.** Her görev türü için ilk cümlenizi hazır tutun (*That's an interesting question. Personally, I'd say…*). İlk birkaç saniye geçtikten sonra heyecan genellikle azalır.
- **Nefesinizi yavaşlatın.** Hazırlık süresinin başında bir kez, burnunuzdan dört saniye nefes alıp altı saniyede verin. Uzun nefes vermek, kalp atışını yavaşlatmanın basit bir yoludur.
- **Hatayı dert etmeyin.** 1.3'te gördüğünüz gibi, kendinizi düzeltmek akıcılık puanınızı pek etkilemez. Bir hata yaptığınızda düzeltin ve devam edin.

9.2 "Aklım boşaldı": Acil durum planı

Durum	Ne yapmalı?
Soruyu tam anlamadınız.	Anladığınız kısmına odaklanın ve soruyu kendi cümlenizle tekrar ederek başlayın: *So, the question is whether…*
Hiçbir fikir aklınıza gelmiyor.	Beş mercekten (4.3) birini seçin: *Para* ya da *zaman* neredeyse her konuya uyar.

Durum	Ne yapmalı?
Konuşmanın ortasında ne diyeceğinizi unuttunuz.	Son söylediğinizi başka bir cümleyle tekrar edin ya da bir örneğe geçin: *Let me give you an example.*
Bir kelimeyi hatırlayamıyorsunuz.	Onu tarif edin ya da daha basit bir kelime kullanın (bkz. 2.5).
Süre bitmeden söyleyecekleriniz bitti.	Karşı görüşe geçin (*Of course, some people might disagree…*) ya da kişisel bir örnek ekleyin.
Görev 3'te videonun bir kısmını kaçırdınız.	Anladığınız iki fikri ayrıntılı aktarın; kaçırdığınız kısım için uydurma bilgi vermeyin. Görüş bölümünü biraz uzatın.

9.3 Uygulama testi 1

Testi sınav koşullarında, tek oturumda yapın. Her görevi ayrı kaydedin ve süreleri kesinlikle aşmayın.

Alıştırma 9.1 · Uygulama testi 1

1. **Isınma** (kısa cevap): *What do you usually do on your birthday?*
2. **Görev 1** (60 sn): *Describe a time when you tried something for the first time. Explain what it was and how you felt about it.*
3. **Görev 2** (45 sn hazırlık, 60 sn): *Some people think that it is better to live in an apartment in the city center. Others prefer a house with a garden outside the city. Which do you prefer, and why?*
4. **Görev 3** (kaydı bir kez dinleyin, 60 sn hazırlık, 150 sn): *Summarize what the speaker says about the return of film cameras. Then explain whether you would like to try film photography and why.*

> Görev 3 için ses: **Kayıt 13** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖLÜKCÜ

9.4 Uygulama testi 2

Alıştırma 9.2 · Uygulama testi 2

1. **Isınma** (kısa cevap): *What kind of weather do you like best?*
2. **Görev 1** (60 sn): *Describe a neighbor or someone in your community who you know well. Explain why you remember this person.*
3. **Görev 2** (45 sn hazırlık, 60 sn): *Some people believe that students should wear school uniforms. Others think students should be free to choose their clothes. What is your opinion?*
4. **Görev 3** (kaydı bir kez dinleyin, 60 sn hazırlık, 150 sn): *Summarize the speaker's points about showing calories on restaurant menus. Then say whether you think this should be required in your country.*

Görev 3 için ses: **Kayıt 14** · etepbyetep.com/modul-ses · Dinleme metni Ek 1'de

9.5 Kendi kaydınızı puanlayın

Aşağıdaki ölçek, e-TEP'in dört puanlama ölçütüne göre hazırlanmış bir öz değerlendirme aracıdır; resmi puanlama anahtarı değildir. Her kaydınızı dinleyin ve her ölçüt için size en uygun tanımı seçin. Mümkünse kaydınızı İngilizcesi iyi bir arkadaşınıza ya da öğretmeninize de dinletin.

Ölçüt	1–2	3	4–5
Görevin yerine getirilmesi	Soru kısmen cevaplanmış; görüş ya da özet eksik; süre dolmamış	Soru cevaplanmış; gerekçeler var ama gelişmemiş	Sorunun bütün parçaları cevaplanmış; gerekçe, örnek ve karşı görüş var; süre dolu
Dil bilgisi	Basit cümleler; sık hatalar anlamı etkiliyor	Bazı karmaşık cümleler; hatalar anlamı engellemiyor	Çeşitli ve çoğunlukla doğru yapılar (koşul, sıfat cümleciği, vurgu yapıları)
Kelime bilgisi	Sınırlı ve tekrarlı kelimeler (*good, very*)	Konuya uygun kelimeler; birkaç kalıp	İsabetli ve çeşitli kelimeler; doğal kalıplar ve eşdizimler
Akıcılık ve telaffuz	Sık ve uzun duraklamalar; bazı kelimeler anlaşılmıyor	Kısa duraklamalar; vurgu hataları olsa da anlaşılır	Duraklamalar doğal yerlerde; vurgu ve tonlama anlaşılırlığı destekliyor

9.6 Başladığınız yere dönün

Altıncı haftanın sonunda Alıştırma 1.1'i aynı sorularla tekrar kaydedin ve Alıştırma 1.2'deki tabloyu yeniden doldurun. İlk kaydınızla son kaydınızı arka arkaya dinleyin. Duraklama sayınız, kelime sayınız ve kullandığınız kalıplar arasındaki fark, bu modülün size ne kazandırdığını en somut biçimde gösterecektir. Ardından en zayıf kalan ölçütünüzün bölümüne dönün ve çalışmayı sınava kadar her gün 15 dakikayla sürdürün.

etepbyetep.com Dr. Talip GÖNÜLAL

EK 1

Ses Kayıtlarının Metinleri

Bu ekte modüldeki ses kayıtlarının metinleri yer alıyor: bütünleşik görevlerin dinleme metinleri, model cevaplar ve telaffuz alıştırmaları. Bütünleşik görevlerin metinlerine, kendi cevabınızı kaydetmeden önce bakmayın. Model cevapların metinlerini ise gölgeleme ve kalıp çalışması için istediğiniz kadar kullanabilirsiniz.

Ses kayıtları

etepbyetep.com/modul-ses

Kayıtlar sayfada "Modül 4" başlığı altında, modüldeki numaralarıyla (Kayıt 1–14) listelenmiştir.

Köşeli parantez içindeki süreler, kayıttaki sessiz bekleme sürelerini gösterir.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜL AL

Bölüm 1 · Başlangıç kaydı

Kayıt 1 · Alıştırma 1.1 · Görev 3: Supermarket quiet hours

Presenter: If you've been shopping recently, you might have noticed something new: a "quiet hour". For one hour, usually early in the morning, some supermarkets turn the music off, dim the lights and ask staff not to make announcements. The idea started as a way to help people with autism, who can find the noise and bright lights of a busy store overwhelming.

Presenter: But here's the interesting part. When stores asked customers what they thought, it wasn't only autistic shoppers who liked it. Older people said they could finally hear the staff when they asked a question. Parents with babies said the calm atmosphere helped. And quite a few people said, well, they just enjoyed shopping without a pop song playing in the background.

Presenter: Not everyone's convinced, though. Some store managers worry that a quieter store feels empty, and that music actually encourages people to spend more. So, for now, most supermarkets are keeping it to one hour a week. Still, it does raise a question: if so many people prefer a quieter store, why is the default so loud?

Bölüm 2 • Akıcılık

Kayıt 2 • Alıştırma 2.4 • Model cevap: Living with family or on your own

> **Candidate:** That's a good question, and honestly, I think it depends a lot on the person. But for most students, I'd say living on your own is the better choice. The main reason is that it teaches you to be independent. When you live alone, you have to cook, pay bills and organize your time, and these are skills you'll need for the rest of your life. Take my cousin, for example. She lived with her parents during university, and when she got her first job in another city, she didn't even know how to use a washing machine. On the other hand, I have to admit that living alone is expensive, and some students might feel lonely at first. But in my view, sharing an apartment with two or three friends is a good solution, because it's cheaper and you're never really alone. So, all in all, I believe the benefits of living away from home are bigger than the costs.

Bölüm 5 • Model cevaplar

Kayıt 3 • 5.2 • Görev 1: Helping a lost tourist (C1)

> **Candidate:** I'll never forget the evening I helped a tourist who was completely lost. It was raining heavily, and I was hurrying home from work when I noticed a young man standing outside the metro station, staring at his phone and looking really worried. I asked if he needed help, and it turned out his battery was about to die and he had no idea how to get to his hotel. To make matters worse, he didn't speak any Turkish. So, instead of just giving him directions, I decided to walk him there. It took about twenty minutes, and on the way we chatted about football and food, and he told me it was his first trip abroad. When we finally reached the hotel, he shook my hand and said, "You've saved my holiday." Looking back, what surprised me most was how good I felt afterwards. It was such a small thing, but it reminded me that a few minutes of your time can make a huge difference to someone.

Kayıt 4 • 5.3 • Görev 2: One long holiday or several short breaks (C1)

> **Candidate:** I can see the appeal of a long holiday, especially if you want to travel somewhere far away, but on balance I'd lean towards several short breaks. The main reason is that they help you recharge more regularly. I've noticed that after about three months of work, I start to feel exhausted, and a long weekend away is usually enough to get my energy back. A two-week holiday once a year, on the other hand, tends to feel amazing for a few days, and then by the following month you're just as tired as before. On top of that, short trips are easier to fit around work and family commitments, and they're often cheaper if you travel outside peak season. Admittedly, you do spend a larger share of your time traveling. That said, for me, having something to look forward to every few months makes a huge difference to my mood, so that's why I'd choose short breaks.

Kayıt 5 • Alıştırma 5.4 • Görev 1: A popular place in town

> **Candidate:** In my town, the place where everyone seems to end up, especially on summer evenings, is the old harbor. It used to be a working port, full of fishing boats and warehouses, but about ten years ago the council turned it into a kind of open-air meeting point. Now there's a long promenade along

the water, a few small cafés, and a square where street musicians play on the weekends. What makes it so popular, I think, is that it's for everyone. You see teenagers sitting on the wall with their friends, families with strollers, and older couples who've been walking there for decades. And it doesn't cost anything, which matters a lot these days. Personally, I go there whenever I need to clear my head. There's something about watching the sun go down over the water that makes your problems feel a bit smaller.

Kayıt 6 · Alıştırma 5.4 · Görev 2: Saving money or enjoying it now

Candidate: Well, I don't think it has to be one or the other, but if I had to choose, I'd say saving for the future is more important. The main reason is security. Life is unpredictable. You might lose your job, or someone in your family might get ill, and having some savings means a crisis doesn't turn into a disaster. I saw this with my parents a few years ago, when my father's company closed. Because they had saved for years, they managed without borrowing money. On the other hand, I completely understand people who say you should enjoy life now. If you save every penny and never travel or treat yourself, what's the point? So my approach is to save a fixed amount every month, even if it's small, and then spend the rest without feeling guilty. That way, you get the best of both worlds.

Bölüm 6 · Bütünleşik görev

Kayıt 7 · Alıştırma 6.3 · Talk: Handwriting

Speaker: Most students today take notes on a laptop. It's faster, it's neater, and you never lose your notes. So why are some teachers asking students to go back to pen and paper?

Speaker: The first reason has to do with speed, but not in the way you'd expect. Because typing is fast, students tend to write down almost everything the teacher says, word for word. When you write by hand, you simply can't keep up, so you're forced to choose what matters and put it in your own words. And that process of selecting and rephrasing is exactly what helps you understand and remember the material. Some studies have found that students who took notes by hand did better on questions that required understanding, although I should say that other researchers haven't always found the same effect.

Speaker: The second reason is distraction. A laptop is not just a notebook. It's also a door to messages, social media and the whole internet. Even a quick look at a notification can break your concentration, and it can take several minutes to get it back. A notebook, on the other hand, doesn't send you any notifications.

Speaker: Now, I'm not saying laptops have no place in the classroom. For students with certain learning difficulties, for example, typing can be a huge help. But my suggestion is this: if you're trying to really learn something, rather than just record it, try putting the laptop away and picking up a pen. You might be surprised how much more you remember.

Kayıt 8 · Alıştırma 6.3 · Model cevap (C1)

Candidate: The talk is about whether students should take notes on a laptop or by hand. The speaker argues that, in many cases, handwriting is the better choice, and she gives two main reasons.

etepvetep.com Pelin Tan GÖNÜLAL

Candidate: First, she explains that because typing is so fast, students tend to copy down everything the teacher says without thinking. When you write by hand, you can't do that, so you have to decide what's important and say it in your own words, and that actually helps you understand and remember. She does admit, though, that the research on this isn't completely consistent. Her second point is about distraction. She points out that a laptop isn't just a notebook, it's also connected to messages and social media, and even a short interruption can damage your concentration. Finally, she acknowledges that laptops can be very useful for some students, for example those with learning difficulties, but she recommends using a pen when the goal is really to learn something.

Candidate: So, that's what the speaker says. As for my own view, I agree with her up to a point. I definitely recognize the distraction problem. When I was at university, I used to take notes on my laptop, and I have to admit I spent half of some lectures checking my email. On the other hand, I'm not sure handwriting is always better. In subjects with a lot of formulas or diagrams, maybe, but for long lectures, typed notes are much easier to organize and search later. So I think the real issue isn't the tool, it's how you use it. If you turn off notifications and try to summarize instead of copying, a laptop can work just as well. All in all, I'd say the speaker makes a good point about attention, but the answer probably depends on the student and the subject.

Kayıt 9 · Alıştırma 6.4 · Talk: Letting the grass grow

Speaker: If you've walked through a park recently and noticed that some of the grass is long and full of wild flowers, don't worry, nobody forgot to cut it. More and more cities are deliberately mowing less often, and some are leaving certain areas completely uncut from spring until late summer.

Speaker: The main reason is nature. Short, neat lawns look tidy, but for insects they're almost like a desert. When grass is allowed to grow, wild flowers appear, and they provide food for bees, butterflies and other insects, whose numbers have fallen sharply in many countries. Some towns have reported several times more types of flowers in their uncut areas after just a couple of years.

Speaker: There are practical benefits, too. Mowing costs money and fuel, so cutting less often saves both. Longer grass also holds water better during heavy rain and stays greener during dry periods.

Speaker: But not everyone is happy. Some residents complain that the parks look messy and neglected, and others worry about ticks or about children not having space to play. That's why most cities that do this leave paths and play areas cut short, and put up signs explaining why the rest is being left to grow. It seems that when people understand the reason, they're far more likely to accept it.

Bölüm 8 · Telaffuz

Kayıt 10 · Alıştırma 8.1 · Kelime vurgusu

Narrator: One.

Speaker: environment. The environment.

[3 saniye]

Narrator: Two.

Speaker: opportunity. A great opportunity.

[3 saniye]

Narrator: Three.

Speaker: comfortable. A comfortable chair.

[3 saniye]

Narrator: Four.

Speaker: develop. To develop new skills.

[3 saniye]

Narrator: Five.

Speaker: photographer. A famous photographer.

[3 saniye]

Narrator: Six.

Speaker: economic. Economic growth.

[3 saniye]

Narrator: Seven.

Speaker: vegetable. Fresh vegetables.

[3 saniye]

Narrator: Eight.

Speaker: present. I'd like to present my project.

[3 saniye]

Narrator: Nine.

Speaker: experience. A valuable experience.

[3 saniye]

Narrator: Ten.

Speaker: advertisement. A TV advertisement.

[3 saniye]

etephyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Kayıt 11 • Alıştırma 8.4 • Hangisini duydunuz?

Narrator: One.

Speaker: The ship was too big for the harbor.

[3 saniye]

Narrator: Two.

Speaker: He wore a vest under his jacket.

[3 saniye]

Narrator: Three.

Speaker: It was a bad decision.

[3 saniye]

Narrator: Four.

Speaker: The tank was almost empty.

[3 saniye]

Narrator: Five.

Speaker: I want to leave here next year.

[3 saniye]

Narrator: Six.

Speaker: Put it in the back.

[3 saniye]

Narrator: Seven.

Speaker: The bus was full.

[3 saniye]

Narrator: Eight.

Speaker: The man in the photo is my uncle.

[3 saniye]

Kayıt 12 · Alıştırma 8.5 · Gölgeleme paragrafı

Speaker: I used to think that public speaking was a talent you were either born with or not. But last year, I joined a small club where members give short talks every week, and it completely changed my mind. At first, my hands were shaking and I forgot half of what I wanted to say. But after a few months, I started to enjoy it. What I've learned is that confidence doesn't come before practice. It comes from practice.

Bölüm 9 · Uygulama testleri

Kayıt 13 · Alıştırma 9.1 · Görev 3: The return of film cameras

Speaker: Twenty years ago, it looked like film cameras were finished. Digital cameras, and then smartphones, let us take hundreds of photos for free and see them instantly. So it's quite surprising that today, film photography is growing again, and most of the new users are under thirty.

Speaker: Why would young people choose something slower and more expensive? The answer seems to be exactly that it is slower. A roll of film has only twenty-four or thirty-six pictures, and each one costs money to develop. So you think carefully before you press the button. Many film photographers say this makes them pay more attention to the world around them, instead of just taking photos of everything.

Speaker: There's also the waiting. You don't see your photos until days later, and some people say that moment of opening the envelope feels like receiving a present. In a world where everything is instant, waiting has become a kind of luxury.

Speaker: Of course, it's not all positive. Film and developing have become quite expensive, partly because so few factories still make film. And some critics say it's more about looking cool on social media than about photography. Ironically, a lot of these film photos end up being scanned and posted online anyway.

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Kayıt 14 · Alıştırma 9.2 · Görev 3: Calories on menus

Speaker: In several countries, large restaurant chains are now required by law to show the number of calories next to every item on the menu. The idea is simple: if people know how much energy is in their food, they'll make healthier choices.

Speaker: So, does it work? The research suggests it does, but only a little. On average, people order slightly fewer calories when the numbers are displayed, but the effect is smaller than many supporters hoped. Interestingly, one of the biggest changes happens in the kitchen rather than at the table. When restaurants know their numbers will be visible, many of them quietly make their dishes lighter, by using smaller portions or less sugar.

Speaker: However, there are concerns. Some doctors worry that calorie labels could be harmful for people with eating disorders, who may become even more anxious about food. Others point out that calories don't tell you everything. A small packet of crisps and a salad with nuts might have the same number, but they're not equally healthy.

Speaker: So, calorie labels aren't a magic solution. But as one part of a wider approach to healthier eating, many experts believe they're worth keeping.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

EK 2

Cevap Anahtarı

Açık uçlu alıştırmalarda verilen cevaplar örnektir; anlamı ve dil bilgisi doğru olan başka cevaplar da kabul edilir.

Bölüm 1 · Konuşma ve e-TEP

1.1 (Cevaplar kişiseldir. Görev 3 için konuşmanın üç ana fikri: 1. Bazı süpermarketler haftada bir saat müziği kapatıp ışıkları kısıyor; uygulama otizmli müşteriler için başladı. 2. Uygulamayı yaşlılar, bebekli aileler ve başka müşteriler de beğendi. 3. Bazı yöneticiler sessiz mağazanın boş görüneceğinden ve satışların düşeceğinden endişe ediyor; bu yüzden uygulama şimdilik haftada bir saatle sınırlı.)

1.2 (Cevaplar kişiseldir.)

Bölüm 2 · Akıcılık

2.1 (Cevaplar kişiseldir.)

2.2 1. A · 2. B · 3. B · 4. A · 5. B

2.3 1. C · 2. C · 3. B · 4. A · 5. A

2.4 Cevabın planı: Görüş: çoğu öğrenci için yalnız yaşamak daha iyi. · Gerekçe 1: bağımsızlığı öğretir (yemek, faturalar, zaman yönetimi). · Örnek: kuzeninin çamaşır makinesini kullanmayı bilmemesi. · Karşı görüş: pahalı ve yalnızlık hissi. · Çözüm: arkadaşlarla ev paylaşmak. · Sonuç: faydaları maliyetinden büyük.

Bölüm 3 · Hazır Kalıplar

3.1 1. C · 2. B · 3. A · 4. C · 5. B · 6. A · 7. A · 8. A · 9. B · 10. C

3.2 1. A · 2. A · 3. C · 4. C · 5. C · 6. A · 7. B · 8. B

3.3 (Örnek cevap) That's an interesting question. Personally, I'd lean towards having a few close friends. The main reason is that close friends are there for you when you have problems. Having lots of friends is fun, of course, but they tend to disappear when things get difficult. A good case in point is what happened last winter, when I was ill for two weeks. My two closest friends came round almost every day, while most of my other friends only sent a message or two. Admittedly, some people really enjoy having a big social circle, and that's fine. That said, I'm firmly convinced that a few real friends are worth more than a hundred acquaintances. So, all things considered, I'd choose quality over quantity.

etepbyetep.com
Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

3.4 (Cevaplar kişiseldir.)

Bölüm 4 · Fikir Bulmak ve Planlamak

4.1 (Örnek cevap, 1. soru) Zaman: Telefonla hızlıca bilgi aranabilir, ama dikkat dağılır ve ders yavaşlar. · Sağlık: Ekran süresi artar, göz yorgunluğu. · İnsanlar: Arkadaşlarla yüz yüze iletişim azalır; öte yandan sınıf içi uygulamalarla iş birliği artabilir. · Gelecek: Öğrenciler teknolojiyi sorumlu kullanmayı öğrenmeli. Diğer sorularda da benzer biçimde en az üç mercek kullanın; cevaplar kişiseldir.

4.2 1. B · 2. A · 3. B · 4. A

4.3 (Örnek plan, 1. soru) agree ✓ / tired after school – need play, family time / learn better by playing, reading for fun / (–) parents can't follow progress → short reading only

4.4 (Cevaplar kişiseldir.)

4.5 (Örnek cevaplar) 1. The concert was incredible: when the band started playing, the whole stadium was singing so loudly that I could hardly hear the music. · 2. My hands were shaking so much before the interview that I could barely hold my coffee. · 3. The village was tucked away in a green valley, and the only sounds were the river and the church bells. · 4. My teacher looked at my essay and said, "This is good, but you can do better," and that sentence changed everything. · 5. The trip was a disaster from the start: first our flight was canceled, and then, to make matters worse, the hotel had no record of our booking.

Bölüm 5 · Görev 1 ve Görev 2: Seviye Atlamak

5.1 1. C · 2. B · 3. B · 4. A · 5. A

5.2 1. C · 2. A · 3. C · 4. A · 5. B

5.3 (Cevaplar kişiseldir.)

5.4 (Cevaplar kişiseldir.)

etepbyetep.com Prof. Dr. Talip GÖNÜLAL

Bölüm 6 · Görev 3: Bütünleşik Görev

6.1 1. C · 2. C · 3. A · 4. B · 5. B · 6. A

6.2 1. C · 2. B · 3. C · 4. A

6.3 Konuşmanın ana fikirleri: 1. Klavyeyle not alan öğrenciler hızlı yazdıkları için her şeyi kelimesi kelimesine yazmaya eğilimli; elle yazarken seçmek ve kendi cümlelerinizle yazmak zorunda kalırsınız, bu da anlamayı ve hatırlamayı destekler (araştırmalar her zaman aynı sonucu bulmasa da). 2. Dizüstü bilgisayar mesajlar ve sosyal medya yüzünden dikkat dağıtır. 3. Bilgisayarlar bazı öğrenciler için çok yararlıdır; ama asıl amaç öğrenmekse konuşmacı kalemi öneriyor. Model cevap Ek 1'de (Kayıt 8).

6.4 Konuşmanın ana fikirleri: 1. Şehirler çimleri bilerek daha seyrek biçiyor; asıl neden doğa: Uzun çimlerde çiçekler açıyor ve sayıları azalan arı ve kelebekler için besin oluyor. 2. Pratik faydaları var: para ve yakıt tasarrufu; uzun çimler suyu daha iyi tutuyor ve kuraklıkta daha yeşil kalıyor. 3. Bazı sakinler parkların bakımsız göründüğünden, kenelerden ve çocukların oyun alanından endişe ediyor; bu yüzden yollar ve oyun alanları kısa biçiliyor ve nedenini açıklayan tabelalar konuyor. Görüş bölümü kişiseldir.

6.5 (Öz değerlendirme)

Bölüm 7 • Doğruluk: Dil Bilgisi ve Kelime

7.1 1. C · 2. A · 3. A · 4. C · 5. B · 6. C · 7. B · 8. C · 9. B · 10. B

7.2 1. He is **an** architect · 2. he **has been living** (ya da **has lived**) in Izmir **for** twenty years · 3. When I was **a** child, I **used to go** (ya da *went*) · 4. He explained many things about buildings and history **to me** · 5. I agree with people (*am* çıkarılmalı) · 6. he is **a** very patient person · 7. Last year I **visited** him · 8. we discussed my future (*about* çıkarılmalı) · 9. He gave me **a lot of good advice** · 10. he never **stops** learning. (Metinde sekizden fazla hata var; bulduğunuz her doğru düzeltme sayılır.)

7.3 1. C · 2. B · 3. A · 4. A · 5. B · 6. C · 7. A · 8. B

7.4 1. What I like most about the library is the quiet atmosphere. · 2. When I was at school, I used to walk to school every day. · 3. If I had a car, I could (would) visit my parents more often. · 4. If I had checked the weather, I wouldn't have got (gotten) wet. · 5. My grandmother lives in a village which has no shops. / …in a village where there are no shops.

Bölüm 8 • Telaffuz: Anlaşılır Olmak

8.1 1. B · 2. C · 3. A · 4. B · 5. B · 6. C · 7. A · 8. B · 9. B · 10. A

8.2 (Vurgulu kelimeler, örnek) 1. rather, live, small town, big city · 2. main problem, price, location (karşıtlık: *price / location* daha güçlü) · 3. enjoy, most, job, working, children · 4. more time, learn, another language · 5. visited, Rome ↗, Florence ↗, Venice ↘

8.3 1. A · 2. C · 3. B · 4. A · 5. C · 6. B · 7. A · 8. C

8.4 1. A · 2. B · 3. A · 4. B · 5. A · 6. B · 7. A · 8. B

8.5 (Vurgulu kelimeler, örnek) used to think that public speaking was a talent… born with or not. · last year… small club… short talks every week… completely changed my mind. · …confidence doesn't come before practice. It comes from practice.

Bölüm 9 • Sınav Günü ve Uygulama Testleri

9.1 (Görev 3 için konuşmanın ana fikirleri) 1. Film fotoğrafçılığı yeniden yaygınlaşıyor ve yeni kullanıcıların çoğu otuz yaşın altında. 2. Neden: Film yavaş ve sınırlı olduğu için insanlar fotoğraf çekmeden önce düşünüyor ve çevrelerine daha dikkatli bakıyor; fotoğrafları günler sonra görmek de bir tür heyecan ve lüks. 3. Olumsuz yanlar: Film ve banyo pahalı; bazı eleştirmenlere göre bu bir sosyal medya modası ve fotoğrafların çoğu sonunda yine taranıp internette paylaşılıyor. Diğer görevlerin cevapları kişiseldir.

9.2 (Görev 3 için konuşmanın ana fikirleri) 1. Bazı ülkelerde büyük restoran zincirleri menülerde kalori göstermek zorunda; amaç sağlıklı seçimleri teşvik etmek. 2. Etkisi küçük ama gerçek: İnsanlar biraz daha az kalori sipariş ediyor; daha büyük değişiklik mutfakta oluyor, restoranlar porsiyonları küçültüp şekeri azaltıyor. 3. Endişeler: Yeme bozukluğu olanlar için zararlı olabilir; kalori tek başına sağlıklı olup olmadığını göstermez. Sonuç: sihirli bir çözüm değil, ama daha geniş bir yaklaşımın parçası olarak faydalı. Diğer görevlerin cevapları kişiseldir.

Prof. Dr. Filiz GÖNÜLAL